

V Praze dne 17. října 2022

Nejvyššímu soudu

Prostřednictvím:

Krajského soudu v Ostravě

Havlíčkovo nábř. 1835/34
702 00 Ostrava

DATOVOU SCHRÁNKOU

sp. zn.: **32 ICM 3260/2016 (KSOS 25 INS 10525/2016)**

White & Case, s.r.o.,
advokátní kancelář
Na příkopě 854/14, Nové Město
110 00 Praha 1
Česká republika
T +420 255 771 111

whitecase.com

- Žalobce a):** **Ing. Lee Louda**, se sídlem Vodičkova 41, 110 00 Praha 1
insolvenční správce dlužníka: OKD, a.s., IČ: 26863154, se sídlem Stonavská 2179, 735 06 Karviná – Doly (dále také jen „**Správce**“)
- Zastoupený: JUDr. Dušanem Dvořákem, advokátem, ev. č. ČAK 9714, se sídlem a adresou pro doručování DRV Legal, s.r.o. advokátní kancelář, Hlinky 505/118, 603 00 Brno
- Žalobce b):** **Správa pohledávek OKD, a.s.** (dříve OKD, a.s.) IČ: 26863154, společnost se sídlem Stonavská 2179, 735 06 Karviná – Doly (dále také jen „**Dlužník**“)
- Zastoupený: JUDr. Tomášem Zagarem, advokátem, ev. č. ČAK 08131, se sídlem 28. října 767/12, 110 00 Praha 1
- Žalovaný č. 1:** **Citibank N.A., London Branch**, registrační č. BR001018, se sídlem Citigroup Centre, Canada Square, Canary Wharf, Londýn, E14 5LB, Spojené království (dále také jen „**Citibank**“)
- Zastoupený: JUDr. Petrem Přecechtělem, advokátem, ev. č. ČAK: 11109, BBH, advokátní kancelář, s.r.o., se sídlem Klimentská 1207/10, 110 00 Praha 1
- Žalovaný č. 2:** **New World Resources N.V.**, společnost založená podle zákonů Nizozemského království registrovaná v nizozemském obchodním rejstříku pod č. 34239108, registrována jako zahraniční společnost v britském obchodním rejstříku s britským číslem založení BR016952, se sídlem 115 Park Street, Londýn, W1K 7AP, Velká Británie
- Zastoupený: JUDr. Ivo Jandou, Ph.D., advokátem, ev. č. ČAK 11146, White & Case, s.r.o., advokátní kancelář, Na příkopě 14, 110 00 Praha 1
- Žalovaný č. 3:** **NWR Holdings B.V.**, společnost založená podle zákonů Nizozemského království registrovaná v nizozemském obchodním rejstříku pod č. 61294179, se sídlem Herengracht 448, 1017 CA Amsterdam, Nizozemské království
- Zastoupený: Mgr. Davidem Ilczyszynem, advokátem, ev. č. ČAK 04910, White & Case, s.r.o., advokátní kancelář, Na příkopě 14, 110 00 Praha 1

o žalobě na určení pravosti a výše pohledávky a odpůřčí žalobě

Vyjádření Žalovaného č. 2 a Žalovaného č. 3 k dovoláním

I.	Úvod	1
I(1)	Relevantní skutkové okolnosti a dosavadní průběh řízení.....	1
I(2)	Shrnutí dovolací argumentace Žalovaných.....	3
II.	Dovolání Správce	6
II(1)	Soudy správně zjistily, že podle použitelného cizího práva Žalovaný č. 1 procesní způsobilost má.....	7
II(2)	Obligační dlužník nemá z poskytnutého ručení prospěch ve smyslu úpravy zkracujících právních jednání	7
II(3)	Tříletá lhůta dle § 240 odst. 3 InsZ se použije, pokud má prospěch do majetkové podstaty vydat osoba propojená s dlužníkem.....	10
II(4)	Napadený rozsudek dospěl ke správnému skutkovému závěru, že mezi Žalovaným č. 1 – tedy věřiteli vydaných dluhopisů – a Dlužníkem neexistoval koncern; dovoláním tento závěr napadnout nelze	12
II(5)	Omezení subrogačního nároku nebylo zkracujícím právním jednáním.....	15
II(6)	Soudy dospěly ke skutkovému závěru, že z ICA neplyne žádný závazek Dlužníka; dovoláním tento závěr napadnout nelze.....	20
III.	Dovolání Dlužníka.....	21
III(1)	Věc byla správně navrácena zákonné soudkyni – JUDr. Pittermannové.....	21
III(2)	Soudy správně zjistily, že podle použitelného cizího práva Žalovaný č. 1 procesní způsobilost má.....	23
III(3)	Případný závěr o nedostatku procesní způsobilosti žalovaného nevede nutně k zastavení řízení.....	23
III(4)	Pohledávky Žalovaného č. 1 nezanikly započtením.....	25
III(5)	Pohledávky, které jsou předmětem tohoto řízení, byly řádně přihlášeny	26
III(6)	Převzetí ručitelských závazků Dlužníkem dle Smluv není v rozporu s veřejným pořádkem České republiky	27
III(7)	Zmocnění ke sjednání určité smlouvy se vztahuje na veškerá ujednání, které daná smlouva obsahuje	28
III(8)	Doložka o volbě práva pro určitou smlouvu se standardně vztahuje na veškerá ujednání dané smlouvy	29
III(9)	Soud postupoval správně, když spojil řízení o určení pravosti a výše přihlášené pohledávky s řízením o Odpůrčí žalobě	30
III(10)	Vyloučení zástupce účastníka řízení nemohlo mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci	30
IV.	Závěr	31

I. Úvod

1. Žalovaný č. 2 a č. 3 (dále společně jen „**Žalovaní**“) se tímto vyjadřují k dovoláním žalobce a) a žalobce b) podaným dne 9. září 2022 proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci (dále jen „**Odvolační soud**“) ze dne 8. června 2022, č. j. 14 VSOL 10/2022-2231 (dále jen „**Napadený rozsudek**“).

I(1) Relevantní skutkové okolnosti a dosavadní průběh řízení

Relevantní skutkové okolnosti

2. Skupina NWR¹ historicky vydala dluhopisy, aby zajistila financování Dlužníka. V roce 2014 si finanční situace NWR vyžádala uzavření tzv. Scheme of Arrangement mezi skupinou NWR a původními věřiteli – držiteli dluhopisů, úvěrujícími institucemi a dalšími věřiteli (dále jen „**Neformální restrukturalizace**“).² Podstatou neformální restrukturalizace je dohoda mezi věřiteli a dlužníkem. V rámci Neformální restrukturalizace se uzavřely zejména tyto smlouvy:
 - Úvěrové smlouvy ze dne 9. září 2014 (dále jen „**Smlouva o úvěru**“);
 - Smlouvy o vydání dluhopisů ze dne 7. října 2014 (dále jen „**Smlouva o vydání dluhopisů**“); a
 - Smlouvy nazvané „Intercreditor Agreement“ uzavřené dne 7. října 2014 (dále jen „**ICA**“)
 (tyto tři smlouvy společně dále jen „**Smlouvy**“)
3. Smlouva o úvěru byla sjednána podle anglického práva.³ Smlouva o vydání dluhopisů pak podle práva státu New York.⁴ Celou Neformální restrukturalizaci schválil anglický soud a byla uznána soudem státu New York.⁵ V době sjednávání Neformální restrukturalizace nebyl Dlužník v úpadku⁶ ani mu úpadek nehrozil.⁷
4. Podstatou Neformální restrukturalizace bylo to, že původní dluhopisy v nominální výši 500 mil. EUR byly nahrazeny novými dluhopisy v nominální výši 300 mil. EUR (expozice Dlužníka se tedy značně snížila).⁸ Rovněž Žalovaný č. 3 načerpal úvěr na financování Dlužníka ve výši 35. mil EUR.⁹ Za nové dluhopisy (stejně jako za staré dluhopisy) a úvěr ručil Dlužník, jakožto provozní společnost ze skupiny NWR.¹⁰ Neformální restrukturalizace tak v souhrnu znamenala:
 - získání nového kapitálu ve výši 185 mil. EUR, z čehož 150 mil. EUR bylo z dluhopisů a 35 mil. EUR z úvěru;¹¹

¹ Tato skupina zahrnuje Žalovaného č. 2 a Žalovaného č. 3, původně zahrnovala i Dlužníka (dále jen „**NWR**“).

² Odst. 38.5 rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. září 2021, č. j. 32 ICM 3260/2016-1964 (dále jen „**Druhý rozsudek KS**“).

³ Odst. 38.8 Druhého rozsudku KS.

⁴ Odst. 38.6 Druhého rozsudku KS.

⁵ Odst. 38.5 Druhého rozsudku KS.

⁶ Odst. 38.16 Druhého rozsudku KS.

⁷ Odst. 34.73 Druhého rozsudku KS.

⁸ Odst. 38.6 Druhého rozsudku KS.

⁹ Odst. 38.7 Druhého rozsudku KS.

¹⁰ Odst. 38.6 a 38.8 Druhého rozsudku KS.

¹¹ Odst. 38.10 Druhého rozsudku KS.

- snížení nesplaceného dluhu z 825 mil. EUR na 535 mil. EUR;¹²
 - prodloužení splatnosti dluhopisů z roku 2018 na rok 2020 a prodloužení splatnosti úvěru na rok 2016;¹³
 - snížení nákladů na obsluhu dluhu;¹⁴ a
 - snížení ručitelského závazku Dlužníka z 500 mil. EUR na 335 mil. EUR.¹⁵
5. Peněžní prostředky z Neformální restrukturalizace sloužily pro potřeby Dlužníka, kterému byly poskytovány na základě vnitroskupinového úvěru.¹⁶ Za to, že Dlužník poskytl ručení, rovněž obdržel sjednanou odměnu. V řízení bylo prokázáno, že tato odměna odpovídala obvyklé ceně.¹⁷

Dosavadní průběh řízení

6. O dva roky později – v polovině roku 2016 – bylo zahájeno insolvenční řízení Dlužníka, přičemž insolvenční návrh Dlužníka byl založen na tom, že Dlužník je předlužen s ohledem na existenci Pohledávek (tak, jak jsou definovány níže). V srpnu 2016 pak byla povolena jeho reorganizace; majetek Dlužníka byl na základě schváleného reorganizačního plánu převeden na novou dceřinou společnost a následně prodán české státní společnosti za pouhých 80 milionů Kč.¹⁸ Žalovaný č. 1 vystupoval jako agent pro zajištění držitelů dluhopisů dle Smlouvy o vydání dluhopisů a věřitelů úvěru dle Smlouvy o úvěru. Vzhledem k tomu, že veškeré dlužné částky dle těchto smluv Dlužník neuhradil, přihlásil Žalovaný č. 1 příslušné pohledávky¹⁹ do insolvenčního řízení Dlužníka.²⁰ Dlužník a Správce Pohledávky popřeli a Správce žalobou ze dne 28. února 2017 (dále jen „**Odpůrčí žaloba**“) napadl Smlouvy pro neúčinnost.
7. Argumentace Správce a Dlužníka oscilovala mezi komičností a absurdností. Oba tvrdili, že Smlouvy byly neplatné, a pokud ne neplatné, tak alespoň neúčinné. Neplatnost těchto Smluv oba zdůvodňovali plejádou divokých teorií: Smlouvy měly být údajně v rozporu s českým veřejným pořádkem; osoba, která je za Dlužníka podepsala, měla jednat v rozporu s jeho zájmy; Dlužník údajně nemohl znění Smluv ovlivnit a tak podobně. Podobná argumentační cvičení předváděl Správce a Dlužník i co se týče neúčinnosti Smluv. Ono také tvrdit, že Neformální restrukturalizace – kterou se mimo jiné snížil ručitelský závazek Dlužníka o skoro 200 mil. EUR – je vůči Dlužníkovi zkracujícím právním jednáním, divokou představivost vyžaduje. Následně v průběhu celého řízení Správce i Dlužník napadli vše, co napadnout šlo: soudkyně byla nezákonná, podjatá, měla rozsudek napsaný dopředu, postupovala procesně nesprávně, nesprávně vyloučila právního zástupce Dlužníka, řízení byla nesprávně spojena (přestože to navrhl sám Správce) a tak dále. Proti veškerým možným rozhodnutím se Správce i Dlužník odvolávali, podali několik ústavních stížností (všechny byly odmítnuty) a obecně řízení torpédova-

¹² *Ibid.*

¹³ *Ibid.*

¹⁴ *Ibid.*

¹⁵ Odst. 38.11 Druhého rozsudku KS.

¹⁶ Odst. 38.12 Druhého rozsudku KS.

¹⁷ Odst. 84.9.17 Druhého rozsudku KS a předcházející.

¹⁸ Odst. 38.18 Druhého rozsudku KS.

¹⁹ Pohledávka ve výši 9.530.033.808,71 Kč, přihlášená přihláškou P33-1 (dále jen „**Pohledávka 1**“) a pohledávka ve výši 621.273.214,79 Kč přihlášená přihláškou P100-1 (dále jen „**Pohledávka 2**“ a společně s Pohledávkou 1 dále jen „**Pohledávky**“),

²⁰ Odst. 38.17 Druhého rozsudku KS.

li. Celou argumentaci Správce i Dlužníka je přitom třeba vidět v kontextu jejich procesní strategie. Ani Správce a Dlužník pravděpodobně neměli tak divokou představivost, že by si mysleli, že by v řízeních mohli uspět. Jejich cílem však bylo řízení maximálně pozdržet, zabrzdit, zkomplikovat, zamotat a obstruovat tak, aby byly nepohodlné subjekty vyloučeny z klíčových rozhodnutí v insolvenčním řízení a majetek Dlužníka mohl být v klidu prodán státní společnosti. A to za situace, kdy se v řízení prokázalo, že Dlužník vůbec nebyl v rozhodném období v úpadku („Všechny výše uvedené skutečnosti a závěry v souhrnu znamenají jednoznačný závěr, že žalobkyně b) nebyla v rozhodné době v úpadku“).²¹

8. Soudy se s argumentací Správce a Dlužníka vypořádaly správně. Krajský soud v Ostravě (dále jen „KS“) rozsudkem ze dne 23. října 2019, č. j. 32 ICm 3260/2016-1280 (dále jen „**První rozsudek KS**“) určil, že Pohledávky jsou po právu (co do pravosti i do výše) a zamítl Odpůrčí žalobu. Odvolací soud se domníval, že je některé otázky třeba ještě podrobněji rozvést. Usnesením ze dne 19. října 2020, č. j. 32 ICm 3260/2016, 13 VSOL 133/2020-1709 (dále jen „**První rozhodnutí VS**“) tedy věc vrátil KS zpět k dalšímu řízení. Následně Druhý rozsudek KS rozhodl stejně jako První rozsudek KS (určil, že Pohledávky jsou po právu a zamítl Odpůrčí žalobu). Odvolací soud rozsudkem ze dne 8. června 2022, č. j. 32 ICm 3260/2016, 13 VSOL 133/2020-2231 (dále jen „**Napadený rozsudek**“) Druhý rozsudek KS potvrdil.
9. Proti Napadenému rozsudku podal dovolání Správce (dále jen „**Dovolání Správce**“) i Dlužník (dále jen „**Dovolání Dlužníka**“).

I(2) Shrnutí dovolací argumentace Žalovaných

10. Pro snazší orientaci Nejvyššího soudu níže Žalovaní stručně shrnují argumentaci obsaženou v tomto podání.
11. Ve svých dovoláních pokračují Správce i Dlužník ve své dosavadní procesní strategii a napadají tak vše myslitelné. Nenechají se přitom brzdit takovými formalitami, jako je vymezení způsobilých dovolacích důvodů. Místy tak dovolání zaměřují za žalobu pro zmatečnost (a napadají tak tvrzenou procesní nezpůsobilost Žalované č. 1, údajné nesprávné obsazení soudu a tak podobně); místy za odvolání (a napadají tak skutkové závěry nižších soudů); a místy za akademický posudek na hypotetickou právní otázku (a jimi prezentované otázky tak často řeší situace, které v řízení vůbec nenastaly, a na nichž tedy Napadený rozsudek nezávisí). Vzhledem k tomuto jsou obě podaná dovolání nepřipustná.

Dovolání Správce

12. Co se týče Dovolání Správce, tak to první položenou otázkou napadá tvrzenou procesní nezpůsobilost Žalovaného č. 1. Jedná se tedy o tvrzenou zmatečnou vadu, která nemůže přípustnost dovolání založit. Každopádně pak nižší soudy správně zjistily, že podle právního řádu v místě své inkorporace Žalovaný č. 1 procesní způsobilost má. V podrobnostech viz část II(1) níže.
13. Druhá položená otázka se týká tvrzeného prospěchu, který měli mít Žalovaný č. 2 a 3 z Dlužníkem poskytnutého ručení. Napadený rozsudek dospěl k tomu, že ve smyslu úpravy zkracujících právních jednání Žalovaný č. 2 a 3 z poskytnutého ručení prospěch neměli: prospěch měl věřitel (Žalovaný č. 1), který by od Dlužníka obdržel peněžní prostředky. Byť Žalovaný č. 2 a 3 z tohoto ručení také měli určitou výhodu (lepší vyjednávací pozici při sjednávání Neformální restrukturalizace apod.), není tato výhoda prospěchem dle příslušné úpravy. Prospěch je majetkovou hodnotou, která je vynaložena

²¹ Odst. 84.14.10 Druhého rozsudku KS.

z majetkové podstaty Dlužníka (plněním Dlužníka) a kterou musí případně osoba, která jej obdržela, do majetkové podstaty vydat zpět. Takovým prospěchem jistě jsou peněžní prostředky (plnění, jehož se má dostat Žalovanému č. 1), ale nikoliv lepší vyjednávací pozice (které se dostalo Žalovanému č. 2 a 3). Tento závěr Napadeného rozsudku je v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu; Dovolání Správce je proto ohledně této otázky nepřipustné. V podrobnostech viz část II(2) níže.

14. Třetí položená otázka se týká lhůty, která se použije, pokud insolvenční správce žaluje více osob. Položená otázka je však postavená na předpokladu, že jak Žalovaný č. 1, tak Žalovaný č. 2 a 3 měli z poskytnutého ručení prospěch ve smyslu úpravy zkracujících právních jednání. Jak však bylo vysvětleno, Napadený rozsudek dospěl k závěru, že prospěch měl jen Žalovaný č. 1. Na třetí otázce proto Napadený rozsudek nezávisí a dovolání není ohledně této otázky přípustné. Každopádně ale rovněž platí, že lhůta se vždy počítá podle toho, vůči jaké osobě žaloba směřuje. Vůči Žalovanému č. 1 (jakožto osobě s Dlužníkem nepropojené) se tedy použije kratší jednoletá lhůta. Opačná argumentace Správce neobstojí. Podle argumentace Správce by stačilo spolu s osobou, která měla z určitého jednání prospěch, zažalovat i osobu s dlužníkem propojenou a použila by se vůči všem žalovaným tříletá lhůta. Vzhledem k tomu, že podle Správce rovněž jakákoliv výhoda znamená prospěch dle úpravy zkracujících právních jednání, mohl být insolvenční správce vždy zažalovat i nějakou propojenou osobu, tvrdit určitou abstraktní výhodu, a vždy tak těžit z tříleté lhůty. Jednoletá lhůta by ztratila jakýkoliv smysl. Takto však zákon nezní a ani to nemohlo být úmyslem zákonodárce (proč by jednoletou lhůtu stanovil, když by ji bylo možné vždy obejít jednoduchým procesním trikem?). Jedná se tedy o výklad nesprávný. V podrobnostech viz část II(3) níže.
15. Čtvrtou položenou otázkou Správce napadá skutková zjištění nižších soudů o tom, že Žalovaný č. 1 netvoří s Dlužníkem koncern. Správce sice formuloval určitou právní otázku, na ní však Napadený rozsudek jakkoliv nezávisí (což Správce ani nijak nepředstírá). Ve skutečnosti stojí Napadený rozsudek na závěru, že Správce tvrzený koncern dostatečně netvrdil ani neprokázal (tedy na skutkovém závěru). Tento závěr se Správce snaží čtvrtou otázkou zpochybnit; skutkové závěry však dovoláním napadnout nelze. Dovolání je proto ohledně této otázky nepřipustné. Každopádně je pak celá argumentace Správce nesmyslná. Správce tvrdí, že tím, že se věřitelé dohodli s Dlužníkem na Neformální restrukturalizaci, utvořili spolu koncern. Podle logiky Správce by tak koncern existoval i při každém uzavření smíru ohledně určitého dluhu, při schválení reorganizačního plánu a tak podobně. Nejvyšší soud již odmítl tyto Správcovy teorie o koncernu v jiném incidenčním sporu v tomto insolvenčním řízení (v němž Správce dovozoval zase jiný koncern zahrnující Dlužníka); bez dalšího by je tedy měl odmítnout i zde. V podrobnostech viz část II(4) níže.
16. Pátou položenou otázkou Správce napadá úvahy Napadeného rozsudku o ujednání o omezení subrogačního nároku Dlužníka vůči Žalovaným. Na Správcem vymezené právní otázce však Napadený rozsudek nezávisí; Napadený rozsudek své úvahy postavil na skutkových zjištěních o absenci materiálního rysu zkrácení. Dovolání Správce je proto ohledně této otázky nepřipustné. Každopádně pak zatím není ujednání o omezení subrogačního nároku účinné. Žádný subrogační nárok totiž ještě Dlužníkovi nevznikl, a dané ujednání tak nemá žádné účinky (a nemůže ani věřitele zkracovat). Pokud někdy subrogační nárok vznikne – a dojde tedy i k jeho omezení – pak to bude pravděpodobně za situace, kdy bude reorganizační plán Dlužníka existovat. Případná (ne)účinnost předmětného ujednání tak bude muset být hodnocena i s ohledem na reorganizační plán. V podrobnostech viz část II(5) níže.
17. Šestou položenou otázkou Správce napadá skutkový závěr Napadeného rozsudku o tom, že z ICA neplyne žádný samostatný závazek. Skutkové závěry dovolání napadat nelze, a Dovolání Správce proto není ohledně této otázky přípustné. V podrobnostech viz část II(6) níže.

Dovolání Dlužníka

18. Co se týče Dovolání Dlužníka, tak to první položenou otázkou napadá nesprávné obsazení soudu. Jedná se tak o tvrzenou zmatečnostní vadu, která nemůže přípustnost dovolání založit. Každopádně však ve věci rozhodoval správně obsazený soud – JUDr. Pittermannová byla zákonným soudcem. Dlužníková argumentace je založena na tom, že v rozhodném znění obsahoval zákon určitou formulační nepřesnost ohledně případů, kdy může být po přerozdělení věc navracena původnímu soudci. Tato nepřesnost byla mezitím napravena a vůle zákonodárce byla vždy zřejmá. Pokud odpadla dočasná překážka, která vedla k přerozdělení věci, měla být věc navracena původnímu soudci. To stanovil i relevantní rozvrh práce a k žádnému pochybení tak nedošlo. Nakonec tento závěr plyne i z ústavně konformního výkladu daného ustanovení, protože právo na zákonného soudce stanoví, že věc nemá být určenému soudci odňata. Z tohoto pravidla plyne, že pokud je (z objektivních důvodů) nezbytné určitou věc dočasně odejmout, je žádoucí, aby byla – po odpadnutí dočasné překážky – původnímu soudci navracena zpět. V podrobnostech viz část III(1) níže.
19. Druhou položenou otázkou Dlužník napadá tvrzenou procesní nezpůsobilost Žalovaného č. 1. K této otázce viz odst. 12 výše a v podrobnostech viz část II(1) níže.
20. Třetí položenou otázkou Dlužník napadá hypotetickou úvahu Napadeného rozsudku, vyslovenou nad rámec řešené věci, že i pokud by Žalovaný č. 1 procesní způsobilost neměl, nevedlo by to nutně k zastavení řízení. Na této úvaze Napadený rozsudek nezávisí: dospěl totiž k závěru, že Žalovaný č. 1 procesní způsobilost má. Každopádně se však i jedná o úvahu správnou; procesní nezpůsobilost vždy neznamená, že je nutné řízení zastavit. V podrobnostech viz část III(3) níže.
21. Čtvrtou položenou otázkou Dlužník napadá závěry KS a Odvolacího soudu, že Pohledávky nezanikly v důsledku během řízení provedeného čistě účelového započtení smyšlené pohledávky Dlužníka na náhradu škody vůči Citibank. Na Dlužníkem položené otázce ovšem Napadený rozsudek nezávisí, a proto i ohledně této otázky je dovolání nepřípustné. V podrobnostech viz část III(4) níže.
22. Pátou položenou otázkou Dlužník napadá oprávnění Žalovaného č. 1 přihlásit Pohledávky do insolvenčního řízení Dlužníka. Jedná se opět o čistě účelovou argumentaci, kdy na vyřešení této otázky Napadený rozsudek nezávisí, a tudíž je ohledně ní dovolání rovněž nepřípustné. V podrobnostech viz část III(5) níže.
23. Šestá položená otázka obsahuje Dlužníkovu argumentaci, že převzetí ručitelských závazků ze strany Dlužníka dle Smluv je v rozporu s veřejným pořádkem. I tato argumentace Dlužníka je naprosto nesmyslná, jelikož se Dlužník snaží dovést rozpor s veřejným pořádkem v ujednáních, která jsou možná i podle českého práva, nabízí bizarní teorii v civilním právu neznámého pokračujícího protiprávního jednání či dovozuje neplatnost plné moci udělené Dlužníkem v rozporu se základními principy zastoupení a s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu. Bez ohledu na bezdůvodnost všech těchto námitek se buď jedná o otázky, na kterých Napadený rozsudek nezávisí, jedná se o skutková zjištění nebo žádná právní otázka ani není Dlužníkem položena, a tudíž je dovolání ohledně těchto otázek nepřípustné. V podrobnostech viz část III(6) níže.
24. Sedmá položená otázka obsahuje Dlužníkovu argumentaci, že zmocnění k uzavření určité smlouvy neobsahuje zmocnění ke sjednání doložky o volbě cizího práva. Touto argumentací Dlužník brojí proti skutkovým závěrům nižších soudů (tedy proti jejich závěru o obsahu předmětné plné moci). Dovolání je tak ohledně této otázky nepřípustné. Každopádně však tato argumentace neobstojí. Dlužník tvrdí, že volba práva je samostatnou doložkou (a tedy neplatnost smlouvy nutně nevede i k neplatnosti této

doložky), a proto musí být v plné moci výslovně uvedeno, že je zmocněnec oprávněn sjednat i tuto doložku. To stejné však platí o celé řadě dalších doložek. Podle úvah Dlužníka by tak plné moci muse-ly výslovně uvádět jednotlivá ujednání, která je zmocněnec oprávněn uzavřít. Tato argumentace je tak absurdní, že jí pravděpodobně ani Dlužník nemyslí vážně, a není tedy třeba se k ní blíže vyjadřovat. V podrobnostech viz část III(7) níže.

25. V osmé položené otázce Dlužník zpochybňuje to, že se ručení dle Smlouvy o úvěru řídilo anglickým právem. I touto argumentací Dlužník napadá skutkové závěry Napadeného rozsudku, a dovolání tedy není ohledně této otázky přípustné. Každopádně je argumentace Dlužníka opět nesmyslná. Ručení dle Smlouvy o úvěru je upraveno v čl. 18 této smlouvy. V čl. 40 je pak ujednáno, že se celá Smlouva o úvěru (tedy včetně čl. 18) řídí anglickým právem. Dlužníkovo zpochybňování toho, že se anglickým právem řídí i ručení je tak spíše výrazem zoufalosti Dlužníkovy argumentace. V podrobnostech viz část III(8) níže.
26. Devátou položenou otázkou Dlužník napadá spojení řízení o pravosti a výši Pohledávek s řízením o Odpůrčí žalobě. Kromě toho, že o tomto spojení KS rozhodl na návrh žalobce a), se kterým jinak Dlužník po celé řízení vystupuje až podezřele naprosto jednotně, tak je tento procesní postup, který navíc neměl pro Dlužníka žádné nepříznivé důsledky, v naprostém souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu a tudíž je dovolání ohledně takto předestřené právní otázky nepřípustné. V podrobnostech viz část III(9) níže.
27. Desátou položenou otázkou se Dlužník snaží dovodit, že v dané věci bylo vydáno pro něj nepříznivé rozhodnutí, protože jej nezastupoval jeho původní právní zástupce, jehož zastupování zaniklo dle § 32 odst. 2 o.s.ř. Kromě toho, že Napadený rozsudek na této otázce nezávisí, a tudíž je nepřípustné, tak již dříve i Ústavní soud potvrdili, že právo Dlužníka na spravedlivý proces nebylo tímto postupem dotče-no. V podrobnostech viz část III(10) níže.

II. Dovolání Správce

28. V odstavci 3 dovolání žalobce a) je bez jakéhokoliv bližšího zdůvodnění uvedeno, že: *„přípustnost dovolání dovolatel dovozuje ve smyslu ustanovení § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění (dále jen „o.s.ř.“) z toho, že napadené Rozhodnutí VS II závisí na vyřešení otázky procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolací-ho soudu (jak je dále rozvedena).“* V celém Dovolání Správce ovšem není specifikováno, o jakou otázku procesního práva by se mělo jednat. Platí přitom, že *„k projednání dovolání nepostačuje pouhá citace textu ustanovení § 237 o. s. ř. (či jeho části).“*²² Nic jiného než citaci § 237 o.s.ř. však Dovolání Správce nenabízí; tvrzení v odstavci 3 Dovolání Správce tedy přípustnost dovolání založit nemůže.
29. Dále Dovolání Správce v odstavci 4 předestírá šest právních otázek, které mají být údajně buď (i) doposud Nejvyšším soudem neřešené, anebo (ii) je má Nejvyšší soud posoudit jinak. Pro jednotlivé otázky však Správce nespecifikuje, o jakou z těchto situací se má jednat. Takovéto alternativní vyme-zení přitom není dostatečným vymezením předpokladů přípustnosti; viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. června 2014, sp. zn. 26 Cdo 1590/2014: *„Vylíčení, v čem dovolatel spatřuje splnění předpo-kladů přípustnosti dovolání, proto není řádné, bylo-li provedeno označením (volbou) několika (více) v úvahu přicházejících alternativ přípustnosti dovolání pro jednu (konkrétní) právní otázku“*. Dovolání Správce tak řádně nevymezuje splnění předpokladů přípustnosti a již z tohoto důvodu neobstojí.

²² Viz například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. srpna 2013, sp. zn. 29 NSČR 55/2013.

30. Každopádně pak ani jedna z předestřených otázek přípustnost Dovolání Správce nezakládá. Vesměs se jedná o: tvrzené zmatečnostní vady, které nejsou způsobilým dovolacím důvodem (první otázka); otázky, na nichž Napadený rozsudek nezávisí (třetí, čtvrtá, pátá a šestá otázka); otázky, prostřednictvím nichž ve skutečnosti Správce brojí proti skutkovým zjištěním Napadeného rozsudku (čtvrtá a šestá otázka); nebo otázky, které si Napadený rozsudek posoudil v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu (druhá otázka).

II(1) Soudy správně zjistily, že podle použitelného cizího práva Žalovaný č. 1 procesní způsobilost má

31. První otázka, která má zakládat přípustnost Dovolání Správce, zní: „*Má zahraniční (v Česku neregistrovaná) organizační složka zahraniční právnické osoby (tzv. „branch“) založená podle práva Spojených států amerických procesní subjektivitu ve smyslu ust. § 19 o.s.ř.?*“. Tato otázka však napadá tzv. zmatečnostní vadu, a tedy není způsobilým dovolacím důvodem. Navíc tuto otázku Napadený rozsudek posoudil správně.
32. Předně je nutné zdůraznit, že tato otázka představuje nepřipustný dovolací důvod dle ustanovení § 241a odst. 1 ve spojení s § 229 odst. 1 písm. b) o.s.ř., a tudíž nemůže být Nejvyšším soudem vůbec řešena. Dovolání je proto ohledně této otázky nepřipustné.²³
33. Kromě toho byla procesní způsobilost Žalovaného č. 1 v tomto řízení Krajským i Odvolacím soudem správně posouzena v souladu s ustanovením § 9 odst. 2 zákona o mezinárodním právu soukromém č. 91/2012 Sb., v platném znění (dál jen „ZMS“), judikaturou Nejvyššího soudu a příslušným cizím právem.
34. Byť se tato námitka údajné absence procesní subjektivity týká výhradně Žalovaného č. 1, Žalování upozorňují, že je čistě účelová, když byla vznesena až po několika letech trvajícím řízení v této věci, jako poslední zoufalý pokus zvrátit nepříznivý vývoj tohoto sporu.
35. Žalování pro úplnost uvádí, že procesní subjektivitu zahraniční právnické osoby, resp. její způsobilost být účastníkem řízení před českými soudy se posuzuje v souladu s ustanovením § 9 odst. 2 ZMS, jež pro otázky procesní způsobilosti odkazuje na právo státu, podle něhož byla taková právnická osoba založena (osobní statut). Soudy v této věci správně zjistily, že Žalovanému č. 1 přiznává jak právo USA, tak anglické právo procesní způsobilost. Toto soudy zjistily na základě judikatury tamních soudů, čímž dostaly požadavku § 23 odst. 1 ZMS, že české soudy mají použít cizí právo tak, „*jak se ho používá na území, na němž toto právo platí*“. Jejich postupu tedy nelze nic vytknout a dovolání je ohledně této otázky jak nepřipustné, tak nedůvodné.

II(2) Obligační dlužník nemá z poskytnutého ručení prospěch ve smyslu úpravy zkracujících právních jednání

36. Dovolání Správce má být dále přípustné ohledně otázky: „*Je i obligační dlužník osobou, která má prospěch ve smyslu ust. § 240 zákona č. 182/2006 Sb., insolvenčního zákona, v znění pozdějších před-*

²³ Viz například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. června 2015, sp. zn. 29 Cdo 5075/2014, publikované pod R 29/2016 civ.: „*Zmatečnostní vady řízení však nejsou (od 1. 1. 2001) způsobilým dovolacím důvodem ve smyslu § 241a o. s. ř.; k jejich prověření slouží žaloba pro zmatečnost (shodně srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2002, sp. zn. 29 Odo 523/2002, uveřejněné pod č. 32/2003 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Pro založení přípustnosti dovolání prostřednictvím § 237 o. s. ř. je tudíž tato námitka právně bez významu a důvod připustit dovolání k jejímu prověření Nejvyšší soud nemá.*“

pisů (dále jen „InsZ“) z ručení poskytnutého upadnuvším dlužníkem (ručitelem) za dluhy obligačního dlužníka vůči obligačnímu věřiteli?“. Napadený rozsudek však tuto otázku vyhodnotil v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu (viz citace níže): dospěl ke správnému závěru, že prospěch ve smyslu příslušné úpravy má osoba, která by z napadeného jednání obdržela peněžní prostředky (zde Žalovaný č. 1). Dovolání je tedy ohledně této otázky nepřijatelné.

37. Předně je nutné zohlednit smysl a účel úpravy neúčinnosti zkracujících právních jednání. Cílem této úpravy je řešit situace, kdy je z majetkové podstaty vyvedena ve prospěch určité osoby určitá majetková hodnota, která by – nebýt onoho zkrácení – mohla být použita k uspokojení věřitelů dlužníka. S tímto cílem koresponduje i zvolené řešení dané situace, kterým je uložení povinnosti vydat do majetkové podstaty dlužníkovu plnění, viz § 237 zákona č. 182/2006 Sb. insolvenčního zákona (dále jen „InsZ“).
38. Z tohoto účelu a smyslu pak vychází judikatura Nejvyššího soudu řešící situace, do nichž je zapojeno více osob. Přílehlavý je odkaz Napadeného rozsudku na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. února 2017, sp. zn. 29 Cdo 363/2015, ve věci *Krejčí v. Matějovský*, publikovaný pod R 93/2018 civ (dále jen „*Krejčí v. Matějovský*“). V něm Nejvyšší soud řešil situaci se zapojením třech subjektů: (i) prodávajícího, (ii) kupujícího a (iii) dlužníka, který za kupujícího uhradil kupní cenu. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že prospěch (ve smyslu úpravy zkracujících právních jednání) měl v daném případě prodávající, který obdržel peněžní prostředky. Tento závěr je logický právě s ohledem na smysl a účel úpravy zkracujících právních jednání. Byť kupující v daném případě jistě také z dlužníkovu jednání získal určitou výhodu (byla za něj uhrazena kupní cena), nejedná se o prospěch ve smyslu úpravy zkracujících právních jednání. Ve smyslu této úpravy totiž prospěch představuje majetkovou hodnotu, která byla vyvedena z majetkové podstaty dlužníka. Peněžní prostředky, které byly z majetkové podstaty vynaloženy, lze do majetkové podstaty navrátit a toto povede k vyššímu uspokojení věřitelů. Je to tedy prodávající – který získal z majetkové podstaty peněžní prostředky – kdo obdržel prospěch ve smyslu úpravy zkracujících právních jednání.
39. Obdobná situace byla řešena i v tomto případě. Zde rovněž figurují tři skupiny subjektů: (i) věřitelé (zastupovaní Žalovaným č. 1); (ii) obligační dlužníci (Žalovaný č. 2 a 3); (iii) a Dlužník, který poskytl ručení za dluh Žalovaných č. 2 a 3. Obdobně jako ve věci *Krejčí v. Matějovský* zde tedy relevantní prospěch představuje plnění – peněžní prostředky – které by byly poskytnuty věřitelům (Žalovanému č. 1). To neznámá, že by Žalovaný č. 2 a 3 na předmětném vztahu neměli žádný zájem. Dokonce to ani neznámá, že by Žalovaný č. 2 a 3 neobdrželi určitou výhodu z předmětného jednání (lepší vyjednávací podmínky a tak podobně). Nejedná se však o prospěch ve smyslu úpravy zkracujících právních jednání. Prospěch ve smyslu této úpravy znamená majetkovou hodnotu, která by byla vynaložena z majetkové podstaty dlužníka, a kterou lze opět do majetkové podstaty vydat. Výhoda v podobě lepších vyjednávacích podmínek (řešená zde) je jistě výhodou v obecném slova smyslu, ale nejedná se o relevantní prospěch dle úpravy zkracujících právních jednání.
40. Přesně z těchto úvah správně vycházel Napadený rozsudek, viz v tomto ohledu jeho odst. 33: „*Obligační dlužník převzetím ručitélského závazku ručitelem získává ekonomickou výhodu, která je ocenitelná penězi v podobě odměny, respektive „ceny“ za převzetí ručení. Tato „výhoda“ však není plněním poskytnutým dlužníkem ručitélského závazku (viz R 93/2018), a proto ji nelze hodnotit jako „prospěch“ ve smyslu úpravy odporovatelnosti podle insolvenčního zákona, který je osoba povinna „vydat“ do majetkové podstaty (ust. § 239 I. Z.).*“ Napadený rozsudek je tedy v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu (právě s rozsudkem ve věci *Krejčí v. Matějovský*).

41. Skutečnost, že výhoda, kterou obdrželi Žalovaní č. 2 a 3, nepředstavuje prospěch ve smyslu úpravy zkracujících právních jednání, nejlépe dokládá postup Správce. Správce nikdy nepožadoval vydání prospěchu od Žalovaných č. 2 a 3 (tedy vydání výhody v podobě lepší vyjednávací pozice), ale vždy se pouze bránil tomu, aby z majetkové podstaty bylo plněno Žalovanému č. 1. Správcovo zapojení Žalovaného č. 2 a 3 do celé věci mělo jediný smysl: Správce chtěl využít delší lhůty, jež se aplikuje na propojené osoby. Byť Správce rovněž tvrdil, že i Žalovaný č. 1 je s Dlužníkem propojenou osobou, sám si byl vědom, že tato argumentace je tak absurdní, že o ní nikoho nepřesvědčí (viz blíže dále), a potřeboval tedy zapojit do Odpůrčí žaloby i skutečně propojené osoby s Dlužníkem. Takovými osobami byli Žalovaní č. 2 a 3, a Správce proto začal tvrdit, že i tyto osoby měly z poskytnutého ručení prospěch. Na to pak Správce navázal argumentací, že kvůli zapojení Žalovaného č. 2 a 3 může těžit z delší lhůty, která se vůči nim aplikuje, aby zabránil vydání prospěchu, kterého se mělo dostat Žalovanému č. 1. Z tohoto postupu je zjevné, že i Správce za relevantní prospěch vždy považoval plnění, kterého by se dostalo Žalovanému č. 1; nikoliv výhodu (v podobě lepší vyjednávací pozice), které se dostalo Žalovanému č. 2 a 3.
42. Nakonec judikatura Nejvyššího soudu vždy spojovala prospěch ve smyslu úpravy zkracujících právních jednání právě s povinností vydat plnění do majetkové podstaty dlužníka. Viz například: „*V insolvenčním řízení může odporovat právním úkonům dlužníka pouze insolvenční správce, a to odpůrčí žalobou podanou proti osobám, které mají povinnost vydat dlužníkovu plnění z neúčinných právních úkonů do majetkové podstaty (srov. § 239 odst. 1, část věty před středníkem, insolvenčního zákona)*.“²⁴ Relevantním prospěchem je tudíž ono plnění, které se má vydávat do majetkové podstaty dlužníka. To je v tomto případě pouze plnění, které se má dostat Žalovanému č. 1, a pouze Žalovaný č. 1 by tedy obdržel relevantní prospěch ve smyslu příslušné úpravy.
43. Na tomto závěru nic nemění odkaz Správce na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. dubna 2009, sp. zn. 29 Cdo 3276/2008, publikované pod R 37/2011 civ. V něm Nejvyšší soud neřešil zkracující právní jednání, ale řešil otázku, zda bylo nutné při převzetí ručení stanovit hodnotu na základě znaleckého posudku (kvůli ustanovení § 196a odst. 3 obchodního zákoníku). Toto usnesení tak na řešenou věc v žádném smyslu nedopadá. Navíc jsou jeho úvahy v souladu se závěry Napadeného rozsudku. Nejvyšší soud v něm uvedl, že „*převzetím ručení získává dlužník ekonomickou výhodu*“ a „*[p]řevzetím ručení jednostranným právním úkonem ručitel nepřevádí na dlužníka žádný majetek, ale zajišťuje jeho závazek*“. Byť tedy dané usnesení zde řešené otázky neřeší, potvrzuje i toto usnesení, že obligačnímu dlužníkovi se dostává „ekonomické výhody“ a není na něj převáděn majetek ručitele. Z těchto obecných závěrů pak plyne, že v poměrech zkracujících právních jednání to není obligační dlužník, který obdrží relevantní prospěch; relevantní prospěch obdrží věřitel, který na základě ručení obdrží peněžní prostředky z majetkové podstaty.
44. Bez relevance jsou pak rovněž odkazy Správce na starší rozhodnutí nižších soudů. Je totiž sice pravdou, že tato otázka byla v minulosti řešena rozdílně (v jiných rozhodnutích byla naopak řešena stejně jako v Napadeném rozsudku²⁵); její správné řešení Nejvyšší soud přdestřel v již odkazovaném

²⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. října 2014, sp. zn. 21 Cdo 2299/2013, publikované pod R 34/2015 civ.

²⁵ Viz například pravomocný rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 13. 6. 2016, sp. zn. 27 ICm 791/2013-47: „*Soud dospěl k závěru, že tím, subjektem, který má primárně prospěch z ručení, je věřitel, jehož pohledávka je zajištěna, v daném případě žalovaný. Smyslem zajištění pohledávky je, aby se věřitel mohl domoci úhrady své pohledávky, v případě, že neplní osobní dlužník, prostřednictvím plnění ručitele. Zejména je nutno dát za pravdu žalovanému v tom, že dluh osoby, jejíž pohledávka je zajištěna v případě poskytnutí plnění ručitelem nezaniká, ale pouze se změní osoba věřitele, kterou se stává v rozsahu poskytnutého plnění ručitel (§ 308 obchodního zákoníku č. 513/1991 Sb. ve znění změn a doplnků). Tato osoba je tedy i nadále dlužníkem ve stejném rozsahu jako kdyby k plnění ručitelem nedošlo. Případný posun*

rozsudku ve věci *Krejčí v. Matějovský*. Veškerá rozhodnutí, na něž Správce odkazuje, jsou starší než rozsudek ve věci *Krejčí v. Matějovský*, a tedy nemohou mít žádnou relevanci.

45. Z judikatury Nejvyššího soudu tudíž plyne, že prospěch dle úpravy zkracujících právních jednání představuje majetkovou hodnotu vynaloženou z majetkové podstaty dlužníka. V případě ručení tuto majetkovou hodnotu obdrží věřitelé, jelikož ti získají z majetkové podstaty dlužníka určité peněžní prostředky. Prospěch ve smyslu této úpravy naopak nepředstavuje ekonomická výhoda, kterou získá obligační dlužník díky poskytnutému ručení v rámci vyjednávání s věřiteli. Tato výhoda nijak majetkovou podstatu nezkracuje, nelze ji do majetkové podstaty vydat, a nejedná se tedy o prospěch ve smyslu úpravy zkracujících právních jednání.
46. Napadený rozsudek je s těmito závěry judikatury Nejvyššího soudu v souladu, a dovolání je proto ohledně predestinované otázky nepřipustné. I pokud by však bylo dovolání přípustné, bylo by nedůvodné, jelikož Napadený rozsudek danou otázku posoudil správně.

II(3) Tříletá lhůta dle § 240 odst. 3 InsZ se použije, pokud má prospěch do majetkové podstaty vydat osoba propojená s dlužníkem

47. Dále má být Dovolání Správce přípustné ohledně otázky: „*Jakým způsobem se počítá lhůta stanovená v § 240 odst. 3 InsZ vůči obligačnímu věřiteli a obligačnímu dlužníku ve vztahu k ručení poskytnutého upadlým dlužníkem za dluhy obligačního dlužníka vůči obligačnímu věřiteli – počítá se tato lhůta ve vztahu k obligačnímu věřiteli (má-li tento z poskytnutého ručení prospěch) a ve vztahu k obligačnímu dlužníku (má-li tento z poskytnutého ručení prospěch) samostatně, nebo je-li tato lhůta splněna ve vztahu k obligačnímu dlužníku (z důvodu koncernu s upadlým dlužníkem), je tato lhůta splněna i ve vztahu k obligačnímu věřiteli?*“ Dovolání je však ohledně této otázky nepřipustné již kvůli tomu, že Napadený rozsudek na této otázce nezávisí. Již ze samotné otázky – která předpokládá, že obligační dlužník má z právního jednání prospěch – plyne, že předložená otázka je postavená na jiném skutkovém základě. V tomto případě totiž Napadený rozsudek dospěl k závěru, že obligační dlužník prospěch z napadeného jednání neměl. Eventualita předpokládaná v předložené otázce tedy vůbec nenastala, a na této otázce proto Napadený rozsudek nezávisí. Není úlohou Nejvyššího soudu poskytovat akademické posudky na hypotetické situace, které v řízení nenastaly. Dovolání může být přípustné jen ohledně otázky, na níž Napadený rozsudek závisí;²⁶ tak tomu v případě této otázky není, a Dovolání Správce je proto ohledně této otázky nepřipustné.
48. Každopádně ale platí, že Správcova argumentace je rovněž nesmyslná a dovolání by proto ohledně této otázky bylo nedůvodné, i pokud by bylo přípustné.
49. Lhůty pro napadení účinnosti právního jednání mají za cíl ochranu právní jistoty osoby, jež má vydávat určité plnění do majetkové podstaty. Viz v tomto ohledu například (zvýraznění doplněno): „*Prekluze odpůřícího nároku podle ustanovení § 239 odst. 3, věty druhé, insolvenčního zákona totiž slouží k ochraně osob, které mají povinnost vydat dlužníkovu plnění do majetkové podstaty (tj. osob, v jejichž*

doby, kdy je tento osobní dlužník povinen plnit, (v daném případě ručiteli, který se stal věřitelem), nelze označit za jeho prospěch ve smyslu ust. § 240 odst. 2 insolvenčního zákona. Je třeba mít na paměti i to, že po danou dobu např. narůstají úroky z prodlení.“

²⁶ Viz ustanovení § 237 o.s.ř. (zvýraznění doplněno): „*jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva*“. V případě, že rozhodnutí odvolacího soudu na určité otázce „nezávisí“, nemůže být dovolání přípustné.

*prospěch byl právní úkon učiněn nebo kterým vznikl z odporovatelných právních úkonů dlužníka prospěch)*²⁷.

50. Vždy je tedy třeba aplikovat lhůtu podle toho, vůči jaké osobě žaloba směřuje. Pokud žaloba směřuje proti více osobám, použije se lhůta podle postavení každého jednotlivého žalovaného. Pokud se jedná o osobu propojenou s dlužníkem, poskytuje zákon těmto osobám menší ochranu, a jednání s takovou osobou lze tedy napadnout ve lhůtě delší. Takové osoby (propojené s dlužníkem) mají totiž k dispozici více informací o situaci dlužníka a mohou jeho jednání více ovlivňovat. Právní jistotu propojených osob tedy zákon chrání méně než právní jistotu osob třetích, které nejsou s dlužníkem propojeny. Smysl této úpravy by byl popřen, pokud by se i vůči třetím osobám použila delší lhůta jen proto, že insolvenční správce podá žalobu i proti osobám propojeným.
51. Absurdnost právního názoru Správce je patrná obzvlášť ve spojení s jeho názorem, že prospěchem dle úpravy zkracujících právních jednání je jakákoliv výhoda, které se osobě dostane. Prakticky každé jednání dlužníka totiž bude představovat i v jistém slova smyslu výhodu pro jiné s ním propojené osoby. Pokud dlužník například prodá určitou věc třetí osobě jakožto zákazníkovi, lze tvrdit, že z tohoto budou mít osoby propojené s dlužníkem rovněž určitou výhodu (například se zvýší šance, že daný zákazník bude spolupracovat i s nimi; zvýší se povědomí o činnosti daného koncernu; zvětší se jeho zákaznická základna; zvýší se jeho obrát; a tak dále). Pokud tedy za relevantní prospěch budeme považovat jakoukoliv myslitelnou výhodu v obecném slova smyslu a rovněž budeme vždy aplikovat tu nejdelší možnou lhůtu, kterou se použije vůči jakémukoliv žalovanému, ztratí jednoletá lhůta praktický smysl. Insolvenční správci budou moci vždy podat žalobu i vůči nějaké propojené či blízké osobě, tvrdit nějakou abstraktní výhodu, které se mělo takové osobě dostat, a tím dosáhnout aplikace tříleté lhůty. Taková možnost však ze zákona zjevně neplyne.
52. Správcem prosazovaný názor by vedl k vyprázdnění smyslu stanovených lhůt. Jejich smyslem je to, aby si osoby mohly posoudit, po jakou dobu mohou být jejich jednání s dlužníkem napadena pro neúčinnost. Při tomto posouzení si osoby předně vyhodnotí, zda jsou s dlužníkem propojeny, či nikoliv. Podle toho pak určí lhůtu, která se pro ně bude aplikovat. Podle Správcem prosazovaného názoru by ale takto postupovat nebylo možné; nebylo by totiž dopředu jasné, zda náhodou insolvenční správce nezažaluje i osobu propojenou s dlužníkem, což by vedlo k použití delší lhůty. Dopředu pak pochopitelně nikdo neví, koho všeho insolvenční správce v dané věci zažaluje, a tedy by nebylo možné relevantní lhůtu stanovit. Prakticky by proto musely všechny třetí osoby počítat se lhůtou tříletou. Toto by se významně projevilo například v oblasti úvěrového financování, v němž by banky musely kalkulovat vždy s tříletou lhůtou (byť by s dlužníky nebyly jakkoliv propojeny), což by vedlo ke zvýšení jejich nákladů a snížení jejich právní jistoty – a tedy v důsledku i ke zdražení úvěrů.
53. Rovněž by Správcem prosazovaný názor popřel vůli zákonodárce. Zákonodárce zamýšlel rozlišovat mezi osobami propojenými a osobami třetími. Pokud by však jednoduchým procesním trikem bylo možné vždy dosáhnout aplikace delší lhůty, dané rozlišení by ztratilo význam.
54. Správcova argumentace ohledně předložené otázky je proto absurdní a v rozporu s platnou právní úpravou.

²⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. října 2014, sp. zn. 21 Cdo 2299/2013, publikované pod R 34/2015 civ.

II(4) Napadený rozsudek dospěl ke správnému skutkovému závěru, že mezi Žalovaným č. 1 – tedy věřiteli vydaných dluhopisů – a Dlužníkem neexistoval koncern; dovoláním tento závěr napadnout nelze

55. Dovolání Správce má být dále přípustné ohledně otázky: „*Mohou práva a povinnosti sjednané v rámci neformální restrukturalizace dle zahraničního práva založit mezi subjekty koncern ve smyslu § 240 odst. 2 a 3 InsZ (resp. ve smyslu § 79 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, v znění pozdějších předpisů)?*“. Dovolání Správce je ohledně této otázky nepřipustné, jelikož na předložené otázce Napadený rozsudek nezávisí. Rovněž pak byly závěry Napadeného rozsudku ohledně údajného koncernu postavené na zjištěném skutkovém stavu a dovoláním je tedy napadnout nelze. Každopádně pak byly tyto závěry správné a Správcova argumentace ohledně této otázky neobstojí.

Dovolání Správce je ohledně této otázky nepřipustné, jelikož na této otázce Napadený rozsudek nezávisí

56. Předně tedy na předložené otázce Napadený rozsudek nezávisí. Je úlohou dovolatele (tedy v tomto případě Správce), aby vymezil otázku, která má zakládat přípustnost podaného dovolání.²⁸ Není proto úlohou ani Nejvyššího soudu, ani Žalovaných, aby za Správce vymezovali otázku zakládající přípustnost jeho dovolání. V tomto případě Správce přípustnost vymezil tak, že ji má zakládat otázka, zda může neformální restrukturalizace dle zahraničního práva založit koncern. Dovolání by ohledně této otázky tedy mohlo být přípustné, jen pokud by Napadený rozsudek uvedl, že taková skutečnost koncern založit nemůže. Napadený rozsudek (ani Druhý rozsudek KS) však netvrdily, že by neformální restrukturalizace dle zahraničního práva koncern založit nemohla. Napadený rozsudek však dospěl k závěru, že tento koncern Správce dostatečně netvrdil a neprokázal. Viz v tomto ohledu shrnující odst. 35 Napadeného rozsudku: „*Správce neunesl břemeno tvrzení, že Citibank je osobou Dlužníci blízkou nebo osobou, která s ní tvoří koncern*“. Na Správcem vymezené otázce tedy Napadený rozsudek zjevně nezávisí, a Dovolání Správce proto není ohledně této otázky přípustné.

Dovolání Správce je ohledně této otázky nepřipustné, jelikož Správce brojí proti skutkovým závěrům Napadeného rozsudku

57. Dovolání je ohledně této otázky nepřipustné rovněž proto, že polemizuje se skutkovými závěry Napadeného rozsudku.
58. Dle ustanovení § 241a odst. 1 o.s.ř. lze dovolání podat pouze z důvodu nesprávného právního posouzení. Proti skutkovým závěrům odvolacího soudu tedy dovoláním brojit nelze. Viz například: „*Nesprávná skutková zjištění nejsou podle současné právní úpravy způsobilým dovolacím důvodem (viz § 241a odst. 1 o. s. ř. a contrario); skutkový základ sporu nelze v dovolacím řízení úspěšně zpochybnit, je pro dovolací soud závazný*“²⁹ Skutkový základ sporu pak zahrnuje i případný závěr o neunesení důkazního břemene; ani tento závěr tedy nelze dovoláním napadnout (viz např.: „*Co se pak týče závěru o neunesení důkazního břemene, jedná se o závěr skutkový [k tomu srovnej usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2011, sp. zn. 23 Cdo 1656/2010 (dostupné na www.nsoud.cz)] , pročež ani ten dovolacímu přezkumu nepodléhá.*“³⁰).

²⁸ Viz například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. ledna 2022, sp. zn. 23 Cdo 3705/2021.

²⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. dubna 2016, sp. zn. 33 Cdo 3535/2015.

³⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. září 2018, sp. zn. 22 Cdo 2721/2018.

59. Správcova argumentace ohledně otázky koncernu je však čistou polemikou se skutkovými závěry Napadeného rozsudku. Správce sice formuloval určitou právní otázku; jak však již bylo vysvětleno výše, na této otázce Napadený rozsudek nezávisí. Napadený rozsudek stojí na skutkovém závěru, že „*Správce neunesl břemeno tvrzení, že Citibank je osobou Dlužníci blízkou nebo osobou, která s ní tvoří koncern*“. Tento závěr je závěrem skutkovým, a dovoláním jej tak napadnout nelze.
60. To, že Správce brojí proti skutkovým závěrům Napadeného rozsudku, je zřejmé již ze samotného dovolání. Nadpis příslušné části zní (zvýraznění doplněno) „**Dokazování** ve věci koncernu Dlužníka a Neformální restrukturalizace“. Následuje Správcův přednes jednotlivých důkazů a stížnosti na to, že odvolací soud dané důkazy vyhodnotil jinak, než je hodnotí Správce. Taková argumentace však pomíjí, že skutkový základ v dovolacím řízení zpochybňovat nelze. Správce o svých – zjevně nesmyslných – tvrzeních o koncernu mezi věřiteli a Dlužníkem nepřesvědčil ani soud prvního stupně, ani soud odvolací. V dovolacím řízení již nemá probíhat „další kolo“ projednávání a hodnocení důkazů; takový postup by se míjel se smyslem a účelem dovolacího řízení.
61. Každopádně pak soudy postupovaly správně, když Správcovy návrhy, aby si prostřednictvím mezinárodní spolupráce vyžádaly dodatečné informace o držitelích dluhopisů, zamítly.
62. Za prvé Správce nic dostatečně konkrétního netvrdil, ale pouze rozvíjel konspirační teorie na základě široce formulovaných smluvních definic či jiných nerelevantních zdrojů. Primárním cílem Správce nikdy nebylo zjistit dané skutečnosti. Správce si byl dobře vědom, že by mu informace získané z mezinárodní spolupráce nijak nepomohly. Cílem však bylo řízení maximálně pozdržet a tím fakticky dosáhnout kýženého cíle (tedy vyřadit určité subjekty z klíčových rozhodnutí v insolvenčním řízení a omezit uspokojení určitých věřitelů). Soudy postupovaly správně, když na tuto obstrukční taktiku správce nepřistoupily.
63. Za druhé si soudy správně vyhodnotily, že věřiteli byly osoby uvedené ve Scheme of Arrangement. Správcova kritika tohoto závěru je vnitřně rozporná a již z tohoto důvodu nedůvěryhodná. Správce na jednu stranu tvrdí, že osoby účastníci se Neformální restrukturalizace dluhu tvořily koncern s Žalovanými č. 2 a 3 právě kvůli této své účasti na Neformální restrukturalizaci. Na druhou stranu však správce tvrdí, že osoby účastníci se Neformální restrukturalizace vůbec nebyly věřitelé Žalovaných č. 2 a 3, ale jednalo se o pouhé prostředníky bez jakéhokoli vlivu. Obě tato tvrzení pochopitelně nemohou platit současně. Správce přitom svým tvrzením protirečí i v jiných souvisejících řízeních, v nichž tvrdí, že koncern s Dlužníkem měl ještě jinou podobu. Odkázat lze na řízení, v němž rozhodoval Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 31. března 2022, sp. zn. 29 ICdo 14/2020, a v němž byl řešen jiný incidenční spor v rámci insolvenčního řízení Dlužníka (jednalo se o řízení o odpůřčí žalobě Správce vůči Asental Land, s.r.o.). V tomto řízení se Správce – stejně jako zde – pokoušel na základě divokých teorií dovozovat existenci údajného koncernu, aby mohl využít delší lhůtu pro podání odpůřčí žaloby. Jednalo se přitom o koncern ve zcela jiném složení (tentokrát se společností Asental Land, s.r.o. a nepřímými společníky této společnosti a Dlužníka). Tyto otočky v argumentaci Správce dobře ilustrují schopnost Správce najít koncern prakticky kdekoliv. S určitou mírou nadsázky lze očekávat, že jakmile Nejvyšší soud rozhodne o projednáváných dovoláních, prohlásí Správce koncern mezi Nejvyšším soudcem a Dlužníkem, jelikož Nejvyšší soud skrze své rozhodnutí Dlužníka „jednotně řídí“. Byť Správci nelze upřít určitou kreativitu, je zřejmé, že tyto jeho spekulace nemohou vést k tomu, že soudy budou provádět extenzivní vyšetřování skrze mezinárodní spolupráci, aby za Správce identifikovaly, zda některé osoby náhodou nemohou tvořit s Dlužníkem koncern. To platí tím spíše, když Správce neuvádí nic dostatečně konkrétního k tomu, jaké skutečnosti mají tvrzený koncern zakládat, a svá tvr-

zení neustále mění. Nejvyšší soud tak argumenty Správce správně odmítl v odkazovaném případě a měl by je odmítnout i zde.

64. Relevantní nejsou ani námitky Správce ohledně neuložení vysvětlovací povinnosti. Správce v odst. 101 a násl. Dovolání Správce tvrdí, že v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu měly soudy Žalované č. 1 uložit vysvětlovací povinnost. Napadený rozsudek je však s odkazovanými rozhodnutími Nejvyššího soudu v souladu. Odvolací soud dospěl k závěru, že „*Správce nekonkrétními tvrzeními v podání ze dne 9. 10. 2020 nepřednesl „opěrné body“ skutkového stavu o koncernovém vztahu věřitelů Smluv a Dlužnice, ani vztahu vyjmenovaných fyzických osob jako osob jí blízkých*“ (odst. 35 Napadeného rozsudku). Dle judikatury (i judikatury, na kterou odkazuje Správce) tedy nebylo možné vysvětlovací povinnost uložit. Tento závěr nižších soudů je přitom opět závěrem skutkovým, proti němuž dovoláním brojít nelze.
65. Pro úplnost pak Žalovaní dodávají, že v tomto případě soudy žádné důkazní návrhy Správce neopomněly. Druhý rozsudek KS v odst. 36 pečlivě a podrobně vysvětluje (na více než 15 stranách textu!), proč ve světle judikatury Ústavního soudu zamítl jednotlivé důkazní návrhy. Přitom řešená věc názorně ukazuje, jak moc je pravomoc soudu zamítnout nerelevantní důkazní návrhy důležitá. Správce a Dlužník v řízení navrhovali excesivní množství důkazů, z nichž většina neměla pro věc jakoukoliv relevanci. Vyžadovat provedení všech těchto důkazů by ve svém důsledku vedlo k nemožnosti řízení dokončit, a tedy k odepření spravedlnosti vůči všem žalovaným.

Neformální restrukturalizace koncern mezi Dlužníkem a Žalovaným č. 1 nezaložila

66. I při odhlédnutí od skutečnosti, že dovolání je ohledně otázky koncernu nepřipustné, platí, že celá argumentace koncernem je absurdní. Ve svém důsledku tato argumentace popírá definici koncernu podle českého práva. Dle ustanovení § 79 odst. 1 ZOK: „*Jedna nebo více osob podrobených jednotnému řízení (dále jen „řízená osoba“)* jinou osobou nebo osobami (dále jen „řídící osoba“) tvoří s řídící osobou koncern.“ a dle § 79 odst. 2 ZOK: „*Jednotným řízením je vliv řídící osoby na činnost řízené osoby sledující za účelem dlouhodobého prosazování koncernových zájmů v rámci jednotné politiky koncernu koordinaci a koncepční řízení alespoň jedné z významných složek nebo činností v rámci podnikání koncernu.*“
67. Schválení Plánu neformální restrukturalizace anglickým soudem nezaložilo žádnou řídící osobu a Správce ani takovou osobu neuvádí. Nešlo zde o žádné jednotné řízení: (i) šlo o jednorázové vypořádání jednoho dluhu (chybí zde dlouhodobé prosazování koncernových zájmů), (ii) restrukturalizace jednoho dluhu není významnou složkou nebo činností podnikání a (iii) držitelé dluhopisů nijak své podnikání nekoordinovali a nekoordinují ani mezi sebou ani se skupinou NWR. Zároveň Správce tvrdí, že koncern byl vytvořen s původními věřiteli, o kterých současně uvádí, že skutečnými věřiteli nejsou a jsou pouhými prostředníky.
68. Pro ilustraci absurdnosti tvrzení Správce Žalovaní uvádějí, že obdobně by v takovém případě měl koncern vzniknout, pokud soud schválí soudní smír ohledně sporu týkajícího se úhrady dluhu společnosti uplatňovaného věřitelem v takovém řízení. Stejně tak jistě nikdo nepochybuje, že koncern nevznikne mezi věřiteli a dlužníkem tím, že insolvenční soud schválí reorganizační plán.
69. Správce dále v odstavce 126 a násl. Dovolání Správce tvrdí, že v řízení došlo následkem zrušení Prvního rozsudku KS k prolomení účinků koncentrace, a tedy Správce mohl i následně uvádět nová tvrzení a označovat důkazy k údajnému koncernu. Tato argumentace však neobstojí. Předně se opět nejedná o způsobilý dovolací důvod, a dovolání je proto ohledně této argumentace nepřipustné (dovo-

lání lze podat pouze pro nesprávné právní posouzení, nikoliv pro procesní vady; viz § 241a o.s.ř.). Každopádně ale platí, že soudy si koncentraci řízení posoudily správně. Soudy správně uzavřely, že ke koncentraci řízení ohledně údajného koncernu došlo dne 9. října 2020, kdy uplynula lhůta k doplnění tvrzení na základě výzvy Odvolacího soudu. Správce tento závěr zpochybňuje s tím, že následně Odvolací soud První rozsudek KS zrušil, v důsledku čehož podle Správce „výzva soudu dle § 118a o.s.ř. [...] nemá žádné koncentrační účinky“. To však není pravda; zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně nijak samo o sobě koncentraci neprolamuje.³¹ Koncentraci by případně prolomila až výzva dle § 118a o.s.ř., pokud by soud shledal nezbytné určité doplnění tvrzení či důkazních návrhů. K takové výzvě však již nedošlo, a tedy od 9. října 2020 bylo řízení ohledně této otázky koncentrováno. Správce přitom měl vše relevantní uvést již v prvním řízení před KS; skutečnost, že dostal další příležitost v odvolacím řízení, je vstřícným krokem, který zákon (vzhledem k systému neúplné apelace) nepředpokládá. Správce si tedy rozhodně nemůže stěžovat na nedostatek příležitosti tvrdit rozhodné skutečnosti. V každém případě však koncentrace stejně neměla na výsledek řízení jakýkoliv vliv. Jak Správce sám v dovolání přiznává, ani po provedené koncentraci neuvedl k údajnému koncernu nic relevantního. Správcem tvrzená procesní vada by tedy na výsledek stejně neměla vliv (i pokud by se o vadu jednalo).

II(5) Omezení subrogačního nároku nebylo zkracujícím právním jednáním

70. Dále Správce uvádí, že jeho dovolání má být přípustné ohledně otázky: „*Je úspěch odpůrcí žaloby insolvenčního správce, resp. uložení povinnosti vrátit peněžité plnění nebo peněžité náhrady za poskytnuté plnění (srov. § 239 odst. 4 InsZ), v případě reorganizace dlužníka podmíněno tím, aby schválený reorganizační plán počítal s tímto plněním jako zdrojem pro uspokojení nezajištěných věřitelů?*“ Na této otázce však Napadený rozsudek nezávisí. V každém případě pak Napadený rozsudek dospěl ke správnému závěru, že předmětné ujednání nemohlo být zkracujícím právním jednáním.

Dovolání je ohledně této otázky nepřípustné

71. Předně je nutné uvést, že na zmíněné otázce Napadený rozsudek nezávisí. Napadený rozsudek totiž nedospěl k (právnímu) závěru, že je úspěch odpůrcí žaloby podmíněn tím, aby reorganizační plán s tímto plněním počítal jako zdrojem pro uspokojení nezajištěných věřitelů. Napadený rozsudek zkoumal, zda v konkrétní věci byl naplněn materiální rys zkrácení věřitelů a dospěl (na základě zjištěného skutkového stavu) k závěru, že v dané věci tento materiální rys naplněn nebyl. Na Správcem předložené otázce tedy Napadený rozsudek nezávisí.
72. Navíc je zkoumání naplnění podmínek norem hmotného práva s relativně neurčitým obsahem – typicky různých korektivů: poctivosti, dobré víry, dobrých mravů atp. – úlohou nižších soudů. Nejvyšší soud tyto závěry standardně nepřezkoumává, jelikož je posouzení primárně postavené na skutkových zjištěních.³² O takový případ se jedná i při hodnocení materiálního rysu zkrácení věřitelů. I

³¹ Viz například Jirsa, Jaromír a kol. Občanský soudní řád, 2. část: Soudcovský komentář. Wolters Kluwer, 2019; komentář k § 118b: „V případě zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně soudem odvolacím (dovolacím) zůstávají účinky koncentrace zachovány. To znamená, že po zrušujícím rozhodnutí nelze uplatnit v řízení nová tvrzení a důkazy“.

³² Ohledně dobrých mravů viz například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. září 2016, sp. zn. 26 Cdo 791/2016: „Soudní praxe (srov. např. odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. května 2013, sp. zn. 26 Cdo 652/2013, uveřejněného pod č. 7/2014 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek) se však ustálila v názoru, že zejména v dovolacím řízení lze úvahu (odvolacího) soudu o tom, zda v konkrétním případě jde o výkon práva v rozporu s dobrými mravy, zpochybnit jen tehdy, je-li tato úvaha z pohledu zjištěných skutečností zjevně nepřiměřená.“ Ohledně dobré víry, viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. listopadu 2016, sp. zn. 22 Cdo 3057/2016: „Dovolací soud přezkoumá otázku existence dobré víry držitele, že mu sporný pozemek patří, jen v případě, kdyby úvaha soudu v nalézacím řízení byly zjevně nepří-

toto posouzení je primárně postavené na skutkových zjištěních (a soudy v tomto řízení vedly k této otázce dokazování). Dovoláním tedy tyto závěry zpochybnit nelze a dovolání je ohledně této otázky nepřipustné.

Dovolání je ohledně této otázky nedůvodné

73. I při odhlédnutí od skutečnosti, že na nastolené otázce Napadený rozsudek nezávisí, a nemůže proto zakládat přípustnost, však platí, že Napadený rozsudek danou otázku posoudil správně. Ujednání o omezení případného subrogačního nároku nemůže být zkracujícím právním jednáním už proto, že zatím předmětný subrogační nárok nevznikl. Ujednání, které tento – zatím neexistující – nárok omezuje, proto nemá žádné právní účinky a nemůže ani věřitele jakkoliv zkracovat. Pokud ke vzniku tohoto nároku někdy dojde, bude to za situace, kdy již bude reorganizační plán Dlužníka existovat, a při posuzování účinnosti daného ujednání tedy bude muset být přihlíženo i k reorganizačnímu plánu.
74. Úvodem žalovaní poznamenávají, že bezpředmětná je obsáhlá správcova argumentace o tom, že § 235 InsZ nedoplňuje jednotlivé skutkové podstaty v § 240-242 InsZ. Přístup Napadeného rozsudku je v souladu se standardním výkladem § 235 InsZ, podle něž musí být naplněn jak § 235, tak jedna ze zvláštních skutkových podstat v § 240-242 InsZ; viz například (zvýraznění doplněno):

Komentované ustanovení pojmenovává společné rysy odporovatelných právních jednání dlužníka, tedy buď zkrácení možnosti uspokojení věřitelů, nebo zvýhodnění jednoho věřitele na úkor jiných (nebo obojí), aniž by přitom samo představovalo samostatný důvod neúčinnosti právního jednání (Rc 60/2014). Pro úspěšné napadení právního jednání dlužníka jako neúčinného podle § 240 až 242 musí být naplněna jednak tato obecná charakteristika odporovatelného právního jednání dlužníka a současně i některá ze zvláštních skutkových podstat neúčinného právního jednání – tj. musí být naplněny předpoklady § 235 a současně též některého z § 240 až 242 (Rc 60/2014). Seznam zvláštních skutkových podstat je přitom taxativní a nelze ho rozšiřovat ani výkladem (Rc 117/2017; Rc 60/2014).³³

75. Nakonec i judikatura, kterou cituje Správce, je s tímto názorem v souladu. Správce odkazuje na rozsudek Nejvyššího soudu, který uvádí: “Věta první samostatnou definicí neúčinného právního úkonu dlužníka rovněž není, když pouze pojmenovává základní rys takového právního úkonu dlužníka, totiž, že jde o právní úkon nebo o právní úkony, kterými dlužník „zkracuje“ možnost uspokojení věřitelů nebo „zvýhodňuje“ některé věřitele na úkor jiných. Z ustanovení § 240 až § 242 insolvenčního zákona se pak podává, že právě jejich prostřednictvím se dává (pro insolvenční účely) obsah pojmu „zkracující právní úkon dlužníka“ a „zvýhodňující právní úkon dlužníka“.”³⁴ V citovaném rozsudku Nejvyšší soud pouze vyjádřil, že § 235 InsZ nepředstavuje samostatnou skutkovou podstatu neúčinného právního jednání. To však neznamená, že by v jednotlivých případech skutkových podstat v § 240-242 InsZ nemusel být naplněn materiální rys zkrácení či zvýhodnění, který plyne z § 235 InsZ.

měřené“. To stejné platí např. i u výše přiměřeného zadostiučinění, viz například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. listopadu 2016, sp. zn. 30 Cdo 2502/2016: „Nejvyšší soud opakovaně uvádí, že stanovení formy nebo výše přiměřeného zadostiučinění je především úkolem soudu prvního stupně a přezkum úvah tohoto soudu úkolem soudu odvolacího. Přípustnost dovolání nemůže založit pouhý nesouhlas s formou nebo výší usuzovaného zadostiučinění, neboť ta se odvíjí od okolností každého konkrétního případu a nemůže sama o sobě představovat otázku hmotného práva ve smyslu § 237 o. s. ř.“.

³³ Sprinz, P., Jirmásek, T., Řeháček, O., Vrba, M., Zoubek, H. a kol. Insolvenční zákon. Komentář. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2021, komentář k ustanovení § 235.

³⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 2. 2014, sp. zn. 29 Cdo 677/2011, publikovaný pod R 60/2014 civ.

76. Nakonec, i pokud by § 235 InsZ neexistoval, musela by být potřeba materiálního rysu zkrácení dovozena teleologickým výkladem. Úprava zkracujících právních jednání má totiž za svůj účel řešit případné zkrácení věřitelů; pokud k takovému jednání nedojde, nelze tuto úpravu aplikovat. Pokud by určité jednání věřitele nezkracovalo a neexistoval by § 235 InsZ, musela by být právní úprava vyložena pomocí tzv. teleologické redukce tak, že se na danou situaci nevztahuje. Není tak zřejmé, kam touto argumentací Správce vlastně směřuje.
77. Opačný závěr neplyne ani z usnesení Ústavního soudu, na něž Správce odkazuje.³⁵ Za prvé – a obecně k četným odkazům v obou podaných dovoláních na usnesení Ústavního soudu – je nutné uvést, že usnesení (na rozdíl od nálezů) Ústavního soudu nemají jakoukoliv precedenční závaznost.³⁶ Jejich smyslem je z procesních důvodů odklidit danou věc, nikoliv závazně vyložit právo.³⁷ Za druhé odkazované usnesení dospělo k závěru, že v případech zvýhodnění věřitele (tedy nikoliv zkrácení) je materiální rys zvýhodnění obsažen již v jednotlivých skutkových podstatách. To znamená, že pokud je naplněna zvláštní skutková podstata zvýhodnění věřitele, dojde i skutečně ke zvýhodnění věřitele (materiální rys zvýhodnění věřitele je tedy naplněn). Tento závěr však neplatí u zkracujících právních jednání, u nichž může být naplněna zvláštní skutková podstata zkrácení věřitelů, a přitom nebýt naplněn materiální rys zkrácení.³⁸ Odkazované usnesení Ústavního soudu (které řeší zvýhodnění věřitele) zde tudíž aplikovat nelze.
78. Odporovatelné jednání proto musí naplňovat i materiální rys zkrácení, jinak by úprava neúčinnosti ztratila svůj smysl. Napadený rozsudek si tedy tuto otázku vyhodnotil správně.
79. Správné jsou i úvahy Napadeného rozsudku o absenci zkrácení věřitelů. Je totiž nutné si uvědomit, o jaké ujednání se zde jedná. Čl. 12.01 písm. i) Smlouvy o vydání dluhopisů ze dne 7. října 2014 stanoví, že v případě, že Dlužník bude na předmětný dluh cokoliv plnit, omezují se jeho subrogační práva. Jedná se tedy o jednání vázané na odkládací podmínku: pokud by Dlužník cokoliv plnil, dané ujednání se stane účinné a omezí určitá práva Dlužníka. Samotné ujednání tedy věřitele nijak nezkracuje; věřitele by potenciálně mohlo toto ujednání zkrátit až v okamžiku, kdy by nabylo účinnosti (pokud by Dlužník něco skutečně plnil a vznikl by mu subrogační nárok, který by mohl být nějak omezen).
80. Ustálená judikatura k úpravě neúčinnosti přitom vysvětluje, že právní jednání lze napadnout až poté, co se stane účinné. Účinné je právní jednání až ve chvíli, kdy nastane právní následek, který vede ke zkrácení věřitelů. Viz v tomto ohledu například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. října 2017, sp. zn. 29 ICdo 76/2015, ve věci *Zachariáš v. GRANELA Group* (zvýraznění doplněno):

Úprava obsažená v § 240 odst. 3 insolvenčního zákona pro právní úkony bez přiměřeného protiplnění pak je srovnatelná s úpravou obsaženou v § 241 odst. 4 insolvenčního zákona pro zvýhodňující právní úkony. Ve shodě s tím, co Nejvyšší soud uzavřel k ustanovení § 241 odst. 4 insolvenčního zákona ve

³⁵ Usnesení Ústavního soudu ze dne 23. listopadu 2021, sp. zn. I. ÚS 2690/21.

³⁶ Viz například Šimíček, V.: Ústavní stížnost. Praha: Leges, 2018, str. 237-240 a tam četná citovaná judikatura a literatura.

³⁷ Viz například nálezy Ústavního soudu ze dne 13. září 2007, sp. zn. I.ÚS 643/06: „70. Účelem řízení o ústavní stížnosti je ochrana základních práv či svobod, což se promítá i do povahy a obsahu odmítacích usnesení, která plní mj. funkci jistého procesního ventilu uvolňujícího rozhodovací kapacitu a rozhodně nemohou poskytovat alibi pro orgány veřejné moci, které však kvazimeritorní (a často i nemeritorní) rozhodnutí soudů chránících základní práva takto užívají jako potvrzení svých právních názorů.“

³⁸ Viz možné takové situace ve Sprinz, P., Jirmásek, T., Řeháček, O., Vrba, M., Zoubek, H. a kol. Insolvenční zákon. Komentář. 1. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2021, komentář k ustanovení § 235.

výše citovaném rozsudku sen. zn. 29 ICdo 13/2015, pak i pro právní úkony bez přiměřeného protiplnění platí, že pro posouzení, zda dlužník „učinil“ právní úkon bez přiměřeného protiplnění ve lhůtě vymezené ustanovením § 240 odst. 3 insolvenčního zákona, **je rozhodující okamžik, kdy právní úkon nabyl právní účinnosti (kdy nastaly jeho právní účinky), tedy okamžik, kdy projev vůle dlužníka skutečně vyvolal právní následek, který vede ke zkrácení jeho věřitelů tím, že se jim dostane nižšího uspokojení, než jaké by jim jinak náleželo, kdyby dlužník (reálně) obdržel na poskytnuté plnění přiměřené protiplnění [takové, jehož obvyklá cena „není“ podstatně nižší než obvyklá cena plnění, k jehož poskytnutí se zavázal dlužník (§ 240 odst. 1 insolvenčního zákona“)].**

81. Citovaný rozsudek Nejvyššího soudu pak dále odkazuje na ustálenou judikaturu k odporovatelnosti právních jednání dle občanského práva (přičemž její závěry výslovně označuje za „*uplatnitelné i na neúčinné právní úkony podle insolvenčního zákona*“), která potvrzuje stejný závěr. Tato judikatura stanoví, že například v případě převodu nemovitosti nedojde ke zkrácení věřitelů již uzavřením smlouvy, ale až vkladem do katastru nemovitostí. Až v této chvíli totiž přestane být dlužník vlastníkem předmětné nemovitosti, a až v tuto chvíli tedy mohou být jeho věřitelé zkráceni. Konkrétně se jedná o rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. července 2000, sp. zn. 31 Cdo 619/2000, publikovaný pod R 41/2001 civ., v němž Nejvyšší soud uvedl:

Uzavřením smlouvy o převodu vlastnictví k nemovitosti ke zkrácení uspokojení pohledávky věřitele ze strany jeho dlužníka (účastníka smlouvy) - i kdyby dlužník ke smlouvě přistoupil s takovým záměrem - ještě nedochází. I když dlužník uzavřením smlouvy projevil vůli převést nemovitost na jiného a i kdyby přitom sledoval zkrácení uspokojení pohledávky svého věřitele, právní sféry dlužníka věřitele se to ještě nedotýká; nabyvatel se totiž pouhým uzavřením smlouvy (zatím) vlastníkem nemovitosti nestal a dlužníkův věřitel může požadovat uspokojení své pohledávky (např. cestou výkonu rozhodnutí) i z této nemovitosti, neboť dosud tvoří součást dlužníka majetku. Zkrácení uspokojení pohledávky věřitele může nastat až tím, že dlužník přestal být vlastníkem převáděné nemovitosti. Jestliže dlužník takovému právnímu následku uzavřené smlouvy nezabránil nebo mu nebyl schopen zabránit a jestliže tak bylo celkové právní jednání směřující k převodu nemovitosti na jiného dovršeno (vkladem vlastnického práva do katastru nemovitostí ČR), pak v případě, že tím došlo ke zkrácení uspokojení pohledávky dlužníka věřitele, je odůvodněn závěr, že dlužník učinil právní úkon, významný z hlediska ustanovení § 42a odst. 2 obč. zák., popř. že došlo k takovému právnímu úkonu. Nepostačuje tedy, jestliže dlužník pouze projeví vůli, směřující k následku, který zkrátí, resp. je způsobilý (v budoucnu) zkrátit pohledávku věřitele. Je třeba, aby jeho projev vůle také skutečně vyvolal právní následky, které vedou ke zkrácení uspokojení pohledávky dlužníka věřitele.

82. To stejné pak Nejvyšší soud potvrdil i ve vztahu k subrogačním nárokům. Ve vztahu k těmto nárokům Nejvyšší soud uvedl, že ze samotné smlouvy o ručení takový nárok nevzniká; nárok vzniká až ve chvíli, kdy ručitel za obligačního dlužníka plní. Samotnou smlouvou se tak ručiteli nedostane žádného prospěchu. Z tohoto názoru Nejvyššího soudu plyne, že vzhledem k tomu, že potenciální subrogační nárok nepředstavuje pro ručitele žádný prospěch – jelikož tento nárok vzniká až plněním za obligačního dlužníka, a tedy nikoliv již uzavřením smlouvy – pak případné omezení tohoto potenciálního nároku nemůže představovat ani zkrácení věřitelů. Ke zkrácení věřitelů by mohlo dojít až ve chvíli, kdy by ručitel plnil, a tedy mu subrogační nárok vznikl. Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. prosince 2015, sp. zn. 29 ICdo 48/2013, publikovaný pod R 106/2016 civ., ve věci *Svoboda v. Lesy ČR* (dále jen „*Svoboda v. Lesy ČR*“), na nějž opakovaně odkazuje i Správce (zvýraznění doplněno):

Nejvyšší soud nemá žádných pochyb o tom, že přiměřeným protiplněním ve smyslu § 240 odst. 1 insolvenčního zákona, nebo důvodně předpokládaným přiměřeným prospěchem ve smyslu § 240 odst. 4

písm. d) insolvenčního zákona není možnost regresního nároku (insolvenčního) dlužníka za obligačním dlužníkem (společností C) v případě, že (insolvenční) dlužník bude povinen splnit svůj závazek ze zástavních smluv. K závěru o nemístnosti takové úvahy plyne již (žalobcem přiléhavě uplatněný) poukaz na to, že regresní nárok vzniká až plněním zástavního dlužníka z titulu zástavního práva, takže v době vzniku odporovaného právního úkonu (v době uzavření zástavních smluv) se dlužníku žádného reálného protiplnění nedostává. Žalobce přiléhavě vystihl podstatu věci i argumentem, že regresní nárok nepřináší jeho věřiteli žádný prospěch [ve stejném duchu (a stejně nesprávně) by bylo lze tvrdit, že přiměřeným protiplněním ručitele za zřízení ručitélského závazku je subrogační regres vůči osobnímu dlužníku, za kterého splnil dluh].

83. Uvedenou judikaturu lze shrnout tak, že odporovat lze jen právnímu jednání, které již vyvolalo relevantní účinek – následek v podobě zkrácení věřitelů. Samotným uzavřením smlouvy ke zkrácení věřitelů nutně dojít nemusí; pokud jsou účinky smlouvy vázány na určitou skutečnost (např. zápis do veřejného seznamu, odkládací podmínku, vznik určitého nároku apod.), pak ke zkrácení dojde až účinností právního jednání (zápisem, splněním podmínky, vznikem nároku apod.). V poměrech subrogačních nároků to pak znamená, že případné omezení těchto nároků vyvolá účinky (a lze mu tedy odporovat), až když tyto nároky vzniknou (typicky až když dlužník něco plní). Do doby, než subrogační nárok vznikne, nemá ujednání o omezení tohoto nároku žádné účinky a nemůže ani zkrátit věřitele. Než subrogační nárok vznikne, nelze proto takovému ujednání ani odporovat.
84. V tomto případě platí, že Dlužník z titulu ručení nic neplnil, a nemohl mu tak zatím vzniknout ani subrogační nárok. Případné omezení tohoto nároku tedy nemůže mít zatím žádné negativní důsledky pro věřitele Dlužníka, a nemůže se proto jednat o zkracující jednání. Omezení subrogačního nároku obsažené v čl. 12.01 písm. i) Smlouvy o vydání dluhopisů ze dne 7. října 2014 tudíž nemůže představovat zkracující jednání.
85. Co se týče otázky, zda je pro posouzení naplnění materiálního rysu zkrácení věřitelů relevantní reorganizační plán dlužníka, je nutné tuto otázku hodnotit v okolnostech dané věci. Za standardní situace nebude reorganizační plán v době účinnosti právního jednání existovat, a nebude tak k němu možné ani přihlížet. Pokud se však bude jednat o situaci, kdy v době účinnosti právního jednání reorganizační plán existuje, bude pochopitelně nutné účinnost právního jednání hodnotit i s ohledem na reorganizační plán. Z tohoto důvodu není v této otázce případný odkaz Správce na rozsudek Nejvyššího soudu ve věci *Svoboda v. Lesy*. Dané rozhodnutí řešilo situaci, kdy dlužník zřídil zástavní právo za dluhy své mateřské společnosti. Toto zástavní právo bylo zapsáno do katastru nemovitostí, a stalo se tedy účinné (nezajištění věřitelé se z majetku tvořícího zástavu mohli uspokojit až v případě uspokojení zástavního věřitele). K tomuto všemu došlo před tím, než byl schválen reorganizační plán dlužníka. Za takové situace Nejvyšší soud uvedl, že k reorganizačnímu plánu při posuzování účinnosti daného právního jednání přihlížet nelze, jelikož ten v době nabytí účinnosti napadeného právního jednání neexistoval. Zde je však situace jiná. Předmětné ujednání (omezení případného subrogačního nároku) zatím není účinné, jelikož nevznikl ani subrogační nárok, který by toto ujednání mohl omezovat. Pokud někdy bude Dlužník z titulu ručení plnit, a vznikl by mu tedy subrogační nárok, který dané ujednání omezuje, bude se jednat o situaci, kdy (pravděpodobně) bude schválený reorganizační plán existovat. Posouzení případného zkrácení věřitelů tedy bude muset brát ohled i na reorganizační plán a bude nutné zkoumat, zda i ve světle tohoto reorganizačního plánu dané ujednání věřitele jakkoliv zkracuje. Vzhledem k těmto odlišnostem zde proto nelze odkazované závěry Nejvyššího soudu použít.
86. Napadený rozsudek tedy dospěl ke správnému závěru, že ujednání o omezení subrogačního nároku nemůže být zkracujícím právním jednáním.

II(6) Soudy dospěly ke skutkovému závěru, že z ICA neplyne žádný závazek Dlužníka; dovoláním tento závěr napadnout nelze

87. Poslední otázka, kterou Správce předestírá, zní: „*Pokud upadnuvší dlužník učiní několik právních jednání (uzavře několik smluv jako součást komplexní transakce), je insolvenční správce povinen (za účelem ochrany majetkové podstaty dlužníka, přihlašuje-li věřitel z takových smluv pohledávky do insolvenčního řízení dlužníka) odporovat všem jednotlivým smlouvám (obsahují-li stejné „neúčinné“ závazky), popř. postačuje, aby insolvenční správce odporoval jediné smlouvě?*“. Ani ohledně této otázky však není Dovolání Správce přípustné.
88. Předně je nutné uvést, že Správce v úvodu jeho dovolání tuto otázku předestírá jako otázku zakládající přípustnost dovolání, nicméně v části VII. Dovolání Správce se této otázce vůbec nevěnuje. Správce tedy ve vztahu k této otázce řádně nevymezuje předpoklady přípustnosti dovolání podle § 237 o.s.ř. ani ve vztahu k této otázce nevymezuje, v čem spočívá její nesprávné posouzení ze strany nižších soudů podle § 241a odst. 3 o.s.ř. Již s ohledem nato je Dovolání Správce ve vztahu k této otázce nepřipustné.
89. Napadený rozsudek na vyřešení této otázky nezávisí, čímž není splněna další základní podmínka přípustnosti dovolání ohledně takovéto právní otázky dle § 237 o.s.ř., a tudíž je dovolání ohledně této otázky nepřipustné. Pouhým nahlédnutím do Napadeného rozsudku³⁹ lze zjistit, že Odvolací soud žádnou takovou právní otázku neposuzoval a již vůbec na ní nezaložil své rozhodnutí ohledně toho, že Odpůrčí žaloba je v části, ve které se Správce domáhá určení neúčinnosti ICA nedůvodná. Správce předestřená otázka totiž předpokládá, že Napadený rozsudek dospěl k závěru, že ICA obsahuje Správcem odporovaný závazek. Napadený rozsudek však dospěl k závěru jinému. Uvedl, že z ICA žádný závazek Dlužníka neplyne, a proto nemůže být ani tato dohoda napadena pro neúčinnost. Správcem předestřená právní otázka tedy předpokládá jiný zjištěný skutkový stav; taková otázka však není způsobitelným dovolacím důvodem, viz např.: „*Uplatněním dovolacího důvodu ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř. není zpochybnění právního posouzení, vychází-li z jiného skutkového stavu, než ze kterého vyšel odvolací soud.*“⁴⁰ Dovolání Správce tedy není ohledně této otázky přípustné.
90. Správce se touto otázkou ve skutečnosti snaží napadnout skutkové závěry Napadeného rozsudku. Skutkové závěry však dovoláním napadnout nelze (viz výše odst. 58). Mezi skutkové závěry patří i závěry o obsahu smlouvy; viz například: „*Zjišťuje-li soud obsah smlouvy, a to i pomocí výkladu projevu vůle, jde o skutkové zjištění*“.⁴¹ Odvolací soud na základě důkazu provedeného ICA dospěl v odst. 28 Napadeného rozsudku ke skutkovému zjištění, že ICA neobsahuje ujednání, kterým by Dlužník založil, změnil či zrušil svá práva a povinnosti, a tudíž ICA nepředstavuje ve vztahu k Dlužníkovi právní jednání dle ustanovení § 545 zákona č. 89/2012, občanského zákoníku, v platném znění (dál jen „OZ“). Vzhledem k tomu, že se vůbec (ve vztahu k Dlužníkovi) nejedná o právní jednání, nemůže se ani jednat o neúčinné právní jednání podle ustanovení § 235 odst. 1 InsZ, a proto je Odpůrčí žaloba ve vztahu k ICA nedůvodná. Ohledně této otázky tudíž Napadený rozsudek nespočívá na jejím právním posouzení, ale na konkrétním skutkovém zjištění ohledně obsahu ICA na základě provedených důkazů. Proto i pokud by Dovolání Správce bylo v této části interpretováno tak, že ve skutečnosti napadá posouzení otázky, zda ICA je právním jednáním dle ustanovení § 545 OZ, které by mohlo být považováno

³⁹ Viz odst. 27 až 29 Napadeného rozsudku

⁴⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. listopadu 2020, sp. zn. 24 Cdo 1455/2020.

⁴¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. prosince 2005, sp. zn. 33 Odo 295/2004.

váno za neúčinné podle ustanovení § 235 odst. 1 InsZ, je dovolání ohledně této otázky nepřipustné dle ustanovení § 241a odst. 1 o.s.ř.

III. Dovolání Dlužníka

91. Napadený rozsudek údajně spočívá na vyřešení níže uvedených otázek hmotného a procesního práva, při jejichž řešení se Odvolací soud údajně odchýlil od ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu či Ústavního soudu či které nebyly dosud v rozhodování Nejvyššího soudu vyřešeny. Žádná z předestřených otázek však přípustnost Dovolání Dlužníka nezakládá.

III(1) Věc byla správně navracena zákonné soudkyni – JUDr. Pittermannové

92. První otázka, kterou Dovolání Dlužník předestírá, zní: „*Umožňoval § 42e zákona o soudech a soudcích ve znění účinném do konce roku 2021 přidělení přerozdělené věci soudnímu oddělení, kterému byly původně přiděleny, i tehdy, jestliže důvodem původního přerozdělení byl důvod uvedený v § 42b odst. 3 písm. b) zákona o soudech a soudcích?*“. Dovolání Dlužníka není ohledně této otázky přípustné, jelikož se jedná o tvrzenou zmatečnostní vadu. Každopádně pak platí, že v tomto případě rozhodoval správně obsazený soud a k žádnému procesnímu pochybení nedošlo.
93. Předně tedy platí, že předestřená otázka brojí proti tvrzené zmatečnostní vadě, která není přípustným dovolacím důvodem (viz ustanovení § 241a odst. 1 ve spojení s § 229 odst. 1 písm. b) o.s.ř.). Předložená otázka proto přípustnost Dovolání Dlužníka založit nemůže.
94. Rovněž pak k žádnému procesnímu pochybení nedošlo. Dlužníkova argumentace se chytá drobné formulační nepřesnosti, která byla v zákoně č. 6/2002 Sb. o soudech a soudcích (dále jen „ZSS“) ve znění do konce roku 2021. Toto znění zákona upravovalo v § 42e vrácení věci původními soudci v případě jeho nepřítomnosti, přičemž výslovně odkazovalo pouze na § 42b odst. 3 písm. a), kde byla upravena nepřítomnost soudce přesahující 8 týdnů. Dlužník v podstatě argumentuje, že vzhledem k tomu, že § 42e (upravující vrácení věci původními soudci) v tehdejší znění neodkazoval i na § 42b odst. 3 písm. b) (upravující dočasné přidělení k jinému soudu), nebylo možné věc navrátit soudkyni JUDr. Pittermannové. Tato argumentace neobstojí z řady důvodů.
95. Za prvé platí (jak správně uvedl Napadený rozsudek), že i dočasné přidělení k jinému soudu je nepřítomností přesahující 8 týdnů. I případy dočasného přidělení k jinému soudu bylo tedy možné (jazykově) podřadit pod § 42e ZSS.
96. Za druhé bylo v tomto případě postupováno v souladu s rozvrhem práce soudu, který byl transparentní a předem stanovený. Tuto skutečnost v řízení ani nikdo nezpochybňuje. Přitom úprava obsazení soudu se nesestává jen z pravidel v ZSS, ale rovněž (a to především) právě z pravidel v rozvrhu práce daného soudu.⁴² Z pravidla v § 42e ZSS pak neplyne, že by v jiných případech než při nepřítomnosti přesahující 8 týdnů nebylo možné navrátit věc původnímu soudci. Rozvrh práce tak mohl stanovit, že se tak

⁴² Viz například nálezy Ústavního soudu ze dne 15. června 2016, sp. zn. I. ÚS 2769/15: „Ústavní soud nemůže přisvědčit názoru, že pravidla upravující příslušnost soudce mohou být obsažena pouze v zákoně. Zákon musí v první řadě stanovit, zda v dané věci rozhoduje samosoudce nebo senát a jaké je složení tohoto senátu, neboť to plyne z čl. 94 Ústavy. Zákon dále musí obsahovat i základní úpravu způsobu, jakým má na jednotlivých soudech probíhat přidělování věcí konkrétním soudcům. Zákon ovšem z povahy věci nemůže sám tato konkrétní pravidla stanovit, protože nemůže pracovat s konkrétním (jmenným) obsazením jednotlivých soudů a upravovat působnost jednotlivých samosoudců či senátů. Ani zákonodárce nemůže být zavázán k nemožnému, a proto dospěl Ústavní soud k závěru, že podrobná pravidla pro přidělování věcí v rámci každého soudu je možné upravit na podzákoné úrovni.“

stane i v jiných případech než v těch, které byly výslovně v § 42e ZSS upraveny (§ 42e ZSS bylo možné aplikovat i analogicky). V tomto případě se o analogickou aplikaci nejednalo, jelikož případ dočasného přidělení k jinému soudu stále spadá pod nepřítomnost přesahující 8 týdnů. I pokud by se však jednalo o případ, který by nebyl v § 42e ZSS upraven, bylo možné § 42e ZSS využít analogicky při přípravě rozvrhu práce a vztáhnout tento postup i na jiné situace.

97. Za třetí jazykové znění zákona „*představuje pouze prvotní přiblížení se k aplikované právní normě*.“⁴³ Tedy s jazykovým výkladem si vystačit nelze. V tomto případě se předmětné znění § 42e ZSS do zákona dostalo poslaneckým návrhem, z jehož důvodové zprávy jakkoliv neplyne, že by navrácení věci původnímu soudci mělo být omezeno jen na případy § 42b odst. 3 písm. a) ZSS. Vůlí zákonodárce proto nebylo toto ustanovení limitovat pouze na tyto případy. To nakonec nejlépe potvrzuje následný legislativní vývoj: § 42e ZSS byl upřesněn tak, aby byla odstraněna jakákoliv pochybnost o tom, že ustanovení dopadá i na ostatní případy dočasné nepřítomnosti (tedy i na dočasné přidělení k jinému soudu). Tato zřejmá vůle zákonodárce jakékoliv případné formulační nejasnosti odstraňuje.
98. Za čtvrté je nezbytné předmětná ustanovení vykládat v souladu s právem na zákonného soudce. Právo na zákonného soudce stanoví, že: „*Nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci*“ (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Primární pravidlo tedy stanoví, že o určité věci má rozhodovat stále stejný – zákonný – soudce. Prakticky však může vzniknout objektivní potřeba kvůli nepřítomnosti soudce určitou věc přerozdělit. Pokud se tak ale stane, je žádoucí, aby věc byla určenému (zákonnému) soudci po skončení jeho nepřítomnosti navrácena; jinak by mohlo docházet k manipulaci s určením, kdo bude o dané věci rozhodovat. Navrácení věci původnímu soudci žádnou manipulaci neumožňuje (o věci stále rozhoduje stejný soudce). Pokud by však bylo možné v případě dočasné překážky věc soudci trvale odebrat, určité riziko zneužití by vznikalo. Lze si představit, že by například určitou věc dostal „nepohodlný“ soudce. Ten by následně byl vyslán na dočasnou stáž (případně by bylo využito jiné dočasné překážky na jeho straně) a věc by mu byla z tohoto důvodu trvale odňata. Toto riziko zneužití lze vyřešit tím, že je věc původnímu soudci navrácena. Postup, kdy je věc navrácena původnímu soudci poté, co odpadne objektivní překážka, je proto ústavně konformnější než postup, kdy by byla soudci věc trvale odňata pro dočasnou překážku. V případě jakýchkoliv pochyb o znění § 42e ZSS (v rozhodném znění) je tak třeba se přiklonit k ústavně konformnímu výkladu daného ustanovení.⁴⁴
99. Za páté je důležité zohlednit i hledisko procesní ekonomie (které má také svůj ústavní základ, viz čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod: „*Každý má právo, aby jeho věc byla projednána [...] bez zbytečných průtahů*“). Z pohledu procesní ekonomie rovněž nedává smysl, aby po návratu soudce ze stáže o určité věci rozhodoval soudce jiný – a to tím spíše, když v této věci během nepřítomnosti dané soudkyně nedošlo k jakémukoliv materiálnímu vývoji. V tomto případě jde o složitou kauzu, u níž jen studium celého spisu zabere značné množství času. Soudkyně JUDr. Pittermannová byla díky své znalosti celé věci schopna rozhodnout velice rychle a efektivně – jiný soudce by takto rychle a efektivně rozhodnout pravděpodobně schopný nebyl. Vyloučit původního soudce z projednávání věci za této situace pouze pro drobnou formulační nepřesnost v ZSS by bylo těžko ospravedlnitelné.

⁴³ Viz například nálezy pléna Ústavního soudu ze dne 17. prosince 1997, sp. zn. Pl. ÚS 33/97.

⁴⁴ Viz například nálezy Ústavního soudu ze dne 9. září 1999, sp. zn.: IV. ÚS 202/99: „*Ústavně konformní výklad právních norem, jak konstatoval Ústavní soud již dříve (viz nálezy sp. zn. Pl. ÚS 48/95, ÚS, sv. 5, s. 171), má prioritu před výkladem ústavně nekonformním.*“

100. Ze všech uvedených důvodů tedy platí, že v tomto případě byl soud správně obsazený a k žádnému porušení práva na zákonného soudce nedošlo.

III(2) Soudy správně zjistily, že podle použitelného cizího práva Žalovaný č. 1 procesní způsobilost má.

101. Dovolání Dlužníka má být dále přípustné ohledně otázky: „*Má pobočka banky založená podle federálního práva Spojených států amerických procesní způsobilost v řízení před českými soudy?*“ Ohledně této otázky obsahuje dovolání žalobce b) (dále jen „**Dovolání Dlužníka**“) prakticky stejné námitky ohledně údajného nedostatku procesní subjektivity Citibank, které Správce vznáší v článku I. odst. 4 a) Dovolání Správce. Proto si v této otázce Žalování dovolují odkázat na část II(1) tohoto vyjádření.

III(3) Případný závěr o nedostatku procesní způsobilosti žalovaného nevede nutně k zastavení řízení

102. Další otázku, která má zakládat přípustnost podaného dovolání, dlužník formuloval takto: „*Vede závěr o nedostatku procesní způsobilosti žalovaného podle české právní úpravy k zastavení řízení?*“. Nicméně Napadený rozsudek nedospěl k „závěru o nedostatku procesní způsobilosti žalovaného“. Naopak – jak Napadený rozsudek, tak veškerá předchozí rozhodnutí dospěla k závěru, že žalovaný procesní způsobilost má. Dlužníkem nastolená otázka je tedy čistě hypotetická. Polemizuje s názorem, který Napadený rozsudek vyslovil *obiter dictum*, nad rámec řešené věci. Na Dlužníkem předestřené otázce tedy Napadený rozsudek nezávisí, a dovolání je tak ohledně této otázky nepřípustné.⁴⁵
103. Pouze pro úplnost pak žalování poznamenávají, že předmětná – hypotetická – úvaha odvolacího soudu je navíc správná. Vývoj právní úpravy, judikatury i právní literatury skutečně potvrzuje *odklon od formalistického pojetí procesní nezpůsobilosti*, jak správně uvedl odvolací soud.
104. Co se týče právní úpravy, odvolací soud přilehavě odkázal na ustanovení § 17 odst. 2 OZ. Podle tohoto ustanovení platí, že „*Zřídí-li někdo právo nebo uloží-li povinnost tomu, co osobou není, přičte se právo nebo povinnost osobě, které podle povahy právního případu náleží.*“. Jak potvrzuje judikatura Ústavního soudu, toto ustanovení má rovněž své procesní důsledky. Pokud tedy žalobce označí za účastníka tzv. ne-osobu, soudy by neměly řízení zastavovat, ale měly by situaci řešit jinými procesními nástroji. Viz nálezy Ústavního soudu ze dne 1. dubna 2016, sp. zn. II. ÚS 560/15, publikovaný pod 57/2016 USn.:

Nad uvedený rámec pak Ústavní soud ještě odkazuje na ustanovení § 17 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (srov. k tomu i konsolidovanou důvodovou zprávu k občanskému zákoníku, stranu 44, dostupnou pod <http://obcanskyzakonik.justice.cz/>). Zmiňované ustanovení dopadá na situaci, kdy existuje nedostatek postavení konkrétního subjektu, fakticky ale zúčastněného na právním jednání (důvodová zpráva v této souvislosti výslovně zmiňuje organizační složky právnických osob), a proto se práva a povinnosti z takového právního jednání vzniklé přičtou subjektu, u něhož nedostatek v právním postavení není a jemuž podle povahy okolností případu tato práva a povinnosti náleží. Bude přitom na obecných soudech, aby ve své judikatuře nový přístup k tzv. „ne-osobám“ zohlednily, a to včetně procesních souvislostí. V souladu s výše citovanou judikaturou Nejvyššího i Ústavního soudu

⁴⁵ Viz ustanovení § 237 o.s.ř. (zvýraznění doplněno): „*jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva*“. V případě, že rozhodnutí odvolacího soudu na určité otázce „nezávisí“, nemůže být dovolání přípustné.

jde však o zjevné promítnutí obecných principů, které jsou vlastní právnímu státu; je tedy nutné je v aplikační praxi reflektovat, ačkoliv s nimi předešlá právní úprava výslovně nepočítala.

105. Co se týče judikatury, Nejvyšší soud v usnesení velkého senátu ze dne 14. března 2012, sp. zn. 31 Cdo 2847/2011, publikovaném pod R 72/2012 civ, sjednotil judikaturu na přístupu, který s případným označením ne-osoby nespojuje zastavení řízení, ale případně pouze výzvu k odstranění vad. Tomuto přístupu nakonec odpovídá i Dlužníkem citované usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. prosince 2014, sp. zn. 21 Cdo 1592/2013. V něm Nejvyšší soud uvedl, že pokud žalobce označí za žalovaného organizační složku (která nemá procesní způsobilost), nevede to k zastavení řízení, ale případně pouze k výzvě k odstranění vad. Je sice pravdou – jak Dlužník neustále opakuje – že Nejvyšší soud připustil, že: „byla-li mimo jakoukoliv pochybnost za účastníka řízení označena samotná organizační složka, soud řízení podle ustanovení § 104 odst. 1, věty první o. s. ř. zastaví“. Tento závěr je však třeba vykládat ve svém kontextu. Pokud by se jednalo o případ české organizační složky (která bezpochyby procesní způsobilost nemá) a žalobce by trval na tom, že účastníkem řízení je právě tato organizační složka (která procesní způsobilost nemá), bylo by potenciálně možné řízení zastavit. V tomto případě však byla situace jiná. Žalovaný č. 1 procesní způsobilost má – k tomuto závěru docházejí soudy v místě inkorporace Žalovaného č. 1 a potvrdily jej opakovaně i veškeré české soudy, které v této věci rozhodovaly. Způsobilost a způsob, jakým Žalovaný č. 1 vystupuje v soudních řízeních a jedná před soudy, je třeba posuzovat výlučně optikou příslušného cizího práva (viz také § 23 odst. 1 ZMS), nikoliv optikou českého práva a judikatury týkající se organizačních složek registrovaných v České republice, jejichž procesní způsobilost se řídí českým právem. Pokud by za dané situace chtěl soud dojít k závěru (v rozporu s názorem cizozemských soudů), že žalovaný č. 1 procesní způsobilost nemá, nemohl by zastavit, ale musel by účastníky o tomto svém překvapivém právním názoru poučit a postupovat v souladu s § 17 odst. 2 OZ a výše uvedeným nálezem Ústavního soudu ze dne 1. dubna 2016, sp. zn. II. ÚS 560/15, které reflektuje i odborná literatura citovaná v následujícím odstavci, popřípadě minimálně umožnit účastníkům na změnu právního názoru soudu adekvátně procesně reagovat.
106. Co se týče právní literatury, je přílehlavý odkaz odvolacího soudu na Soudcovský komentář k o.s.ř. Ten rovněž potvrzuje odklon od formalistického přístupu k řešení případné procesní nezpůsobilosti. Dokonce tento komentář uvádí, že případné pochybení v označení žalovaného by nemělo vést ani k výzvě k odstranění vad, ale soud by měl z úřední povinnosti jednat se správným subjektem. Viz citace z tohoto komentáře:

Je nutné upozornit na podstatnou změnu, kterou přinesla rekodifikace soukromého práva. Podle § 17 odst. 2 obč. zák. platí, že zřídí-li někdo právo nebo uloží-li povinnost tomu, co osobou není, přičte se právo nebo povinnost osobě, které podle povahy právního případu náleží; toto ustanovení lze považovat za reakci zákonodárce na část judikatury českých soudů, které v obdobných případech odmítaly případ věcně projednat a s odkazem na nedostatek podmínek řízení (aktivní či pasivní žalobní legitimize) řízení zastavovaly. Tento formalismus byl (měl být) částečně v procesní rovině eliminován nálezem Ústavního soudu ze dne 6.4. 2004, sp. zn. IV. ÚS 22/03, který stanovil požadavek výzvy k odstranění vad podání před zastavením řízení, avšak zakotvení tohoto principu v rovině hmotněprávní se zdá být vhodným krokem, který by měl vést ke zvýšení právní jistoty. V důsledku rekodifikace by již neměly být z nesprávného označení osoby, bude-li zjevná skutečná identita žalovaného subjektu, vyvozovány škodlivé následky pro toho, kdo vadné označení použil. Například za situace, kdy je obchodní korporace YOLA, s. r. o., všeobecně známá pod značkou jí vyráběné zábavní elektroniky FUNNYPLAYER, a spotřebitel, neúspěšný se svou reklamací zboží, zažaluje "FUNNYPLAYER" (nikoliv správně obchodní korporaci YOLA, s. r. o., jako výrobce a výhradního prodejce této elektroniky), nebude soud moci bez dalšího řízení o podané žalobě (ani po neúspěšné výzvě k odstranění vad podání ve smyslu ustanovení

§ 43 odst. 1 o. s. ř.) zastavit; naopak z úřední povinnosti začne jednat s obchodní korporací YOLA, s. r. o., jako s účastníkem řízení, neboť je vlastníkem značky "FUNNYPLAYER", má právní osobnost a z tohoto důvodu i způsobilost být účastníkem soudního řízení. V těchto a obdobných situacích je rozhodující, zda z uvedených žalobních tvrzení bude zřejmá skutečná identita subjektu, který má být účastníkem řízení, či nikoliv.⁴⁶

107. Ze všech uvedených zdrojů tedy plyne, že úvahy Napadeného rozsudku v této otázce byly správné a odpovídající současné právní úpravě. Avšak vzhledem k tomu, že na předmětné otázce Napadený rozsudek nezávisí, je dovolání ohledně této otázky nepřipustné, a není proto nutné se touto otázkou blíže zabývat.

III(4) Pohledávky Žalovaného č. 1 nezanikly započtením

108. Další otázku, která má zakládat přípustnost podaného dovolání, Dlužník formuloval takto: „Lze vůči pohledávkám více věřitelů přihlášeným do insolvenčního řízení jejich společným a nerozdílným věřitelem jako tzv. agentem pro zajištění započíst pohledávku dlužníka, která směřuje vůči takovému solidárnímu věřiteli (agentovi pro zajištění)?“ I v případě této otázky je dovolání nepřipustné, protože Napadený rozsudek na vyřešení této otázky nespočívá, respektive jak Odvolací soud, tak i KS dospěly k nepřipustnosti výše uvedeného započtení z více důvodů, než jen z důvodu posouzení výše uvedené právní otázky předestřené Dlužníkem v Dovolání Dlužníka. Z judikatury Nejvyššího soudu pak plyne, že pokud rozhodnutí spočívá na posouzení více právních otázek, z nichž posouzení každé z těchto otázek vede samo o sobě k zamítnutí žaloby, není dovolání přípustné jen ohledně jedné z těchto otázek.⁴⁷
109. Odvolací soud uvedl takové další právní otázky v odst. 45 Napadeného rozsudku: „Nadto Citibank u jednání namítla nesplatnost započítávané pohledávky a Dlužnice její splatnost neprokázala, což je dalším důvodem vylučujícím zánik Pohledávek započtením (viz soudem citované R 77/2019, ust. § 581 odst. 2 věta druhá o.z.). Pohledávky věřitelů ze Smlouvy o dluhopisech a Smlouvy o úvěru, uplatněné Citibank jako Agentem pro zajištění v insolvenčním řízení Dlužnice (jak plyne z jejich přihlášek) nezanikly započtením, které Dlužnice učinila v rámci své procesní obrany, a existují. K její námitce, že zastupuje-li Citibank jednotlivé věřitele, vede závěr o nedostatku vzájemnosti pohledávek k nepřipustnému zásahu do práva Dlužnice využít obranu poskytovanou procesním předpisem, odvolací soud uvádí, že podmínky takové obrany upravuje nejen procesní předpis, ale také hmotné právo, z něž'

⁴⁶ Jirsa J. a kolektiv. Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha I., § 1-78g občanského soudního řádu. Vydání třetí, doplněné a upravené. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2019, komentář k ustanovení § 19.

⁴⁷ Viz například rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. června 2021, sp. zn. 23 Cdo 991/2020: „Z ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu vyplývá, že spočívá-li rozhodnutí odvolacího soudu na posouzení více právních otázek, z nichž každé samo o sobě vede k zamítnutí žaloby, není dovolání ve smyslu § 237 o. s. ř. přípustné, jestliže řešení některé z těchto otázek nebylo dovoláním zpochybněno nebo jestliže některá z těchto otázek nesplňuje předpoklady vymezené v § 237 o. s. ř. Zpochybnění jen některých z právních závěrů, na nichž je rozhodnutí odvolacího soudu současně založeno, se při vázanosti dovolacího soudu uplatněnými dovolacími důvody a jejich obsahovým vymezením totiž nemůže nijak projevit v poměrech dovolatele, neboť obстоjí-li (popř. není-li dovoláním napaden) rovněž souběžně zastávaný právní závěr, na němž rozhodnutí také spočívá, nelze dosáhnout zrušení napadeného rozhodnutí odvolacího soudu (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2303/2013, ze dne 27. 10. 2005, sp. zn. 29 Odo 663/2003, uveřejněné pod číslem 48/2006 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, nebo ze dne 19. 9. 2017, sp. zn. 29 Cdo 5469/2016).“

vyplývají předpoklady pro zánik v soudním řízení uplatněného peněžitého nároku započtením aktivní pohledávky.“

110. Výše citovaný odkaz Odvolacího soudu na hmotné právo zjevně odkazuje na nepřipustnost započtení pohledávek uplatněné v tomto řízení Dlužníkem z důvodu, že pohledávka je nejistá a neurčitá tak, jak je KS popsán v odst. 47.2 Druhého rozsudku KS. Existují zde tedy nejméně dvě další právní otázky, na základě kterých Odvolací soud dospěl k závěru o nepřipustnosti započtení údajné pohledávky uplatněné Dlužníkem v tomto řízení proti dotčeným pohledávkám Citibank, a tudíž tak, jak vyplývá z výše uvedené judikatury Nejvyššího soudu, není dovolání ohledně této otázky přípustné.

III(5) Pohledávky, které jsou předmětem tohoto řízení, byly řádně přihlášeny

111. Další právní otázkou, kterou Dlužník předestírá v Dovolání Dlužníka je: *„Může zástupce skutečného věřitele pohledávky přihlásit pohledávku skutečného věřitele do insolvenčního řízení vlastním jménem a na vlastní účet?“*. Jedná se sice opět o otázku týkající se výhradně Žalovaného č. 1, ale pro úplnost se k ní Žalovaní níže stručně vyjadřují.
112. I v tomto případě se jedná o nepřipustný dovolací důvod, jelikož Napadený rozsudek na vyřešení této otázky nezávisí. Předně Odvolací soud otázku tak, jak ji předestírá Dlužník, v Napadeném rozsudku vůbec neřeší. V odst. 20 ani nikde jinde v Napadeném rozsudku není uvedeno, že by Žalovaný č. 1 v insolvenčním řízení zastupoval jiné skutečné věřitele přihlášených pohledávek. Odvolací soud pouze v odst. 45 Napadeného rozsudku uzavřel, že započtení pohledávek Dlužníka proti Pohledávkám není možné mimo jiné proto, že: *„..... z tvrzení Dlužnice neplyne přičitatelnost tvrzeného škodného jednání věřitelům Pohledávek zastupovaných Citibank jako Agentem pro zajištění. I kdyby Dlužnice měla vůči Citibank tvrzenou pohledávku, nejde o pohledávku „vzájemnou“ (vůči věřitelům), a tedy započitatelnou.“*
113. Napadený rozsudek se otázkou přihlášení Pohledávek zabýval pouze v odst. 46, kde uvedl: *„Odvolací soud uzavírá, že věřitelé reprezentovaní Citibank mají vůči Dlužnici nepodmíněné pohledávky, z titulu ručení podle Smlouvy o dluhopisech a Smlouvy o úvěru, které prostřednictvím Citibank jako Agenty pro zajištění přihlásili do insolvenčního řízení přihláškou pohledávky č. P33 ve správné výši 9 530 033 808,71 Kč z titulu ručení dle Smlouvy o vydání dluhopis; a přihláškou pohledávky č. P100 ve správné výši 621 273 214,79 Kč z titulu ručení dle Smlouvy o úvěru.“*
114. Jelikož Napadený rozsudek potvrdil Druhý rozsudek KS, je potřeba se také podívat na to, jak je dotčená otázka posouzena v Druhém rozsudku KS. V odst. 46.6 až 46.14 Druhého rozsudku KS je uvedeno, že Citibank byla oprávněna přihlásit Pohledávky jednak na základě z toho, že je zástupcem věřitelů na základě Smluv dle příslušných cizích práv⁴⁸, ale rovněž na základě existence paralelního dluhu vzniklého dle těchto smluv. Tudíž i pokud by se snad zjistilo, že Citibank nemohla přihlásit Pohledávky jako zástupce dotčených věřitelů svým jménem a na jejich účet, byla tak bezpochyby oprávněna učinit na základě existence paralelního dluhu dle Smluv. Existuje tudíž další důvod, na základě kterého je možné považovat přihlášky Pohledávek za řádně učiněné, a tudíž Napadený rozsudek v části ohledně určení pravosti a výše přihlášených Pohledávek zjevně na této právní otázce nezávisí a dovolání je ohledně ní rovněž nepřipustné.

⁴⁸ V této souvislosti KS zejména poukázal na to, že obdobné oprávnění při vymáhání pohledávek držitelů dluhopisů má agent pro zajištění dle zákona č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, ve znění zákona č. 307/2018 Sb.

III(6) Převzetí ručitelských závazků Dlužníkem dle Smluv není v rozporu s veřejným pořádkem České republiky

115. Dále Dlužník uvádí, že jeho dovolání má být přípustné ohledně otázky: „*Je v rozporu s veřejným pořádkem České republiky, jestliže si česká osoba se zahraniční osobou sjednají ručitelský závazek, podle kterého česká osoba odpovídá takové osobě za dluhy primárního dlužníka stejně jako primární dlužník i přesto, že si ani primární dlužník ani ručitel od věřitele ničeho nepůjčili (a závazek tak nemá kauzu)?*“
116. Předně je nutné konstatovat, že tato otázka je nesrozumitelně položená, když vůbec nezmiňuje, že jednání, které by mělo být údajně v rozporu s veřejným pořádkem České republiky, se řídí cizím právem, což je dle § 4 ZMS základní předpoklad pro to, aby bylo možné výhradu veřejného pořádku vůbec použít. Tudíž již jen s ohledem na nesrozumitelné vymezení této otázky je dovolání ohledně této otázky nepřipustné.

Dovolání je ohledně této otázky nepřipustné, jelikož na ní Napadený rozsudek nezávisí

117. I v tomto případě Napadený rozsudek na této otázce nezávisí. Ohledně údajného rozporu převzetí ručitelských závazků Dlužníkem dle Smluv s veřejným pořádkem České republiky odkázal Odvolací soud v odst. 20 Napadeného rozsudku na Druhý rozsudek KS (ve vztahu ke Smlouvě o dluhopisech blíže viz odst. 62. – 69. rozsudku a ve vztahu ke Smlouvě o úvěru 71. odst. 74. a 80. rozsudku), jakož i na závěr formulovaný v Prvním rozsudku KS (odst. 59. a 60.). Ve výše uvedených rozhodnutích oba soudy konstatovaly, že převzetí ručení ze strany Dlužníka kauzu má. Tudíž Napadený rozsudek na této právní otázce, která předpokládá skutkový závěr, že tato kauza neexistuje, nezávisí a dovolání je ohledně této otázky nepřipustné. Pokud snad Dlužník napadá závěry obou soudů ohledně tohoto, že převzetí ručení Dlužníkem na základě Smlouvy o dluhopisech a Smlouvy o úvěru mělo kauzu, jelikož nahradilo původní ručení z roku 2010, tak se jedná o skutkový závěr, který nemůže být předmětem dovolacího přezkumu a tudíž i dovolání ohledně této otázky je nepřipustné. Pro úplnost je nutné uvést, že Dovolání Dlužníka je i nedůvodné, když oba výše uvedené soudy jasně zjistily a uzavřely, že ručení Dlužníka kauzu má, když nahradilo původní ručení Dlužníka dle smluv z roku 2010 a zároveň Dlužník sám obdržel za ručení přímou finanční odměnu (viz např. odst. 34.86 a násl. Napadeného rozsudku).
118. V rámci části VIII Dovolání Dlužníka, která se má týkat výše uvedené právní otázky, Dlužník dále uvádí následující další důvody svého dovolání: (i) neexistence zmocnění, (ii) neexistence kauzy (viz odstavec 117 výše) a (iii) nepoctivý výkon práva. Ohledně všech těchto otázek je Dovolání Dlužníka jednak nepřipustné a dále i nedůvodné.

Zástupce Dlužníka byl řádně zmocněn za ně Smlouvy uzavřít

119. Pokud jde o Dlužníkem tvrzenou neexistenci zmocnění pana Wentinka převzít ručitelské závazky ze Smluv, tak se jedná v první řadě o skutkové zjištění soudů, kdy na základě příslušné plné moci a dalších důkazů zjistili, že pan Wentink byl řádně zmocněn k uzavření Smluv za Dlužníka, a tudíž je dovolání ohledně této otázky nepřipustné.
120. Pro úplnost ovšem Žalovaní uvádějí, že dovolání je ohledně této otázky nedůvodné, jelikož všechny námitky ohledně údajné neexistence zmocnění byly v řízení jasně vyvráceny a soudy správně odmítnuty jako nedůvodné.
121. Tak, jak správně zjistil jak KS, tak i potvrdil Odvolací soud ve svých rozhodnutích (Napadený rozsudek i První rozhodnutí VS), plná moc udělená panu Wentinkovi dne 2. září 2014 splňuje veškeré

náležitosti stanovené zákonem a udělení plné moci bylo řádně schváleno představenstvem Dlužníka a její přílohu tvořil mimo jiné výčet uzavíraných Smluv. Jen těžko si lze představit explicitnější zmocnění k uzavření Smluv.⁴⁹ Pokud jde o námitku, že zájmy zmocněnce a zmocnitele byly v daném případě v rozporu, nedá se o střetu zájmů vůbec mluvit, neboť celá Neformální restrukturalizace byla výsledkem společné holdingové politiky skupiny NWR, které byl Dlužník členem a měl z ní prospěch. V plné moci udělené panu Wentinkovi je navíc výslovně uvedeno, že plná moc se uplatní i v případě, že zmocněnec jedná jako protistrana nebo jako zástupce protistrany Dlužníka.⁵⁰

122. Z výše uvedeného vyplývá, že jakékoliv námitky ohledně údajné neplatnosti plné moci udělené panu Wentinkovi ze strany Dlužníka pro podpis Smluv jsou nedůvodné s tím, že ohledně výtky Dlužníka, že plná moc neobsahuje zmocnění k volbě rozhodného práva Smluv, odkazujeme na část III(7) níže.

Převzetí ručitelských oprávnění Dlužníka dle Smluv není neplatné pro nepoctivý výkon práva

123. V části VIII. a) Dovolání Dlužníka je pojednáno o tom, že převzetí ručitelských oprávnění Dlužníka dle Smluv má být neplatné dle § 588 OZ, jelikož se údajně jedná o nepoctivý výkon práva. Dlužník ovšem neuvádí žádnou právní otázku, jejíž nesprávné posouzení by mělo být dovolacím důvodem. Již proto, je dovolání v této části nepřípustné. Nicméně je nutné zdůraznit, že otázka, zda dle zjištěného skutkového stavu převzetí ručitelských oprávnění Dlužníka dle Smluv představuje nepoctivý výkon práva, je otázkou primárně skutkovou (viz výše odst. 72 výše), a tudíž je dovolání i z tohoto důvodu nepřípustné. Dále je nutné zdůraznit, že dovolání ohledně této otázky je nepřípustné i proto, že soudy se údajným nepoctivým výkonem práva z roku 2006 vůbec nezabývaly, jelikož tato jednání nemohla mít vliv na platnost smluv uzavřených v roce 2014. Pokud Dlužník soudům vyčítá, že se údajnou neplatností převzetí ručitelských oprávnění Dlužníka ze Smluv nezabývaly dle § 588 OZ, tak je taková výtka nesmyslná, jelikož všechny Smlouvy se řídily cizím právem a tudíž se na ně české právo (včetně § 588 OZ) vůbec neuplatní. Soudy správně důkladně posoudily a zjistily, že Smlouvy jsou dle jejich rozhodných práv platné.
124. Pro úplnost je vhodné doplnit, že kromě toho, že teorie Dlužníka o tom, že Citibank v roce 2006 přeprogramovala úpadek Dlužníka je na první pohled fantasmagorií, tak si sám sobě protiřečí. Na jednu stranu totiž tvrdí, že takové údajné pokračující právní jednání (jehož součástí má být i uzavření Smluv) je absolutně neplatné jelikož se jedná o nepoctivý výkon práva, a tudíž Citibank nemá nárok na úhradu Pohledávek, a na druhou stranu z tohoto jednání dovozuje vznik škody, kterou na Pohledávky započítává (viz blíže část III(4) výše).

III(7) Zmocnění ke sjednání určité smlouvy se vztahuje na veškerá ujednání, které daná smlouva obsahuje

125. Dovolání Dlužníka má být dále přípustné ohledně otázky: „Zahrnuje zmocnění k převzetí ručitelského závazku také zmocnění k volbě zahraničního práva takového ručitelského závazku, jestliže takové zmocnění není v plné moci výslovně uvedeno?“ Touto otázkou Dovolání Dlužníka napadá skutkové závěry Napadeného rozsudku, a není tedy ohledně této otázky přípustné.
126. Předně není zřejmé, jak je vlastně argumentace Dlužníka ohledně tohoto bodu strukturována. Otázka (vii) na str. 6 Dovolání Dlužníka uvádí, že je tato argumentace dále rozvedena v části VIII. b) Dovo-

⁴⁹ Viz blíže odst. 54.2.1 -54.2.2 Druhého rozsudku KS

⁵⁰ Viz blíže odst. 54.2.3 -54.2.5 Druhého rozsudku KS

lání Dlužníka. V části VIII. b) Dovolání Dlužníka se však žádná taková argumentace nenachází; argumentace k tomuto bodu (tedy k otázce, zda zmocnění k převzetí závazku zahrnuje i zmocnění k volbě zahraničního práva) se nachází v části VIII. c) Dovolání Dlužníka. V části VIII. b) Dovolání Dlužníka je jakási nejasná polemika Dlužníka se skutkovými závěry nižších soudů, která se k žádné otázce, která by měla zakládat přípustnost dovolání, nevztahuje. Vzhledem k této skutečnosti a vzhledem k tomu, že část VIII b) Dovolání Dlužníka je čistou polemikou se skutkovými závěry nižších soudů (příčemž skutkové závěry dovoláním napadat nelze), nevyjadřují se Žalovaní k této části blíže.

127. Co se týče argumentace Dlužníka k předestřené otázce, je nutné uvést, že Napadený rozsudek je postaven na skutkovém zjištění, že pana Wentinka udělená plná moc opravňovala i ke sjednání doložky o volbě práva. Jak již bylo výše uvedeno: „*Zjišťuje-li soud obsah smlouvy, a to i pomocí výkladu projevů vůle, jde o skutkové zjištění*“.⁵¹ To stejné pochopitelně platí i o zjišťování obsahu plné moci. Dovoláním tedy tato zjištění napadat nelze a Dovolání Dlužníka je ohledně této otázky nepřipustné.
128. V každém případě je však argumentace Dlužníka tak absurdní, až vyvolává otázku, zda je skutečně míněna vážně. Dlužník v podstatě argumentuje, že vzhledem k tomu, že je ujednání o volbě práva samostatným ujednáním, musí být zmocnění v plné moci formulováno tak, že výslovně zahrnuje i oprávnění ke sjednání doložky o volbě cizího práva. Dlužník má pravdu v tom, že doložka o volbě cizího práva je samostatné ujednání v tom smyslu, že neplatnost hlavní smlouvy neznamena nutně i neplatnost doložky o sjednání cizího práva. To stejné však platí i o celé řadě dalších smluvních ujednání (viz § 576 OZ). Je skutečně komická představa, že by v plné moci musely být výslovně uvedena jednotlivá ujednání smlouvy, kterou je zmocněnec oprávněn sjednat. Prakticky by byl takový požadavek pochopitelně nesplnitelný (zmocnitelé by musely udělovat novou plnou moc pokaždé, když by se navrhované znění smlouvy změnilo a tak podobně). Rovněž tak v praxi nikdo nepostupuje. Přijetí tohoto právního názoru by tedy znamenalo, že pravděpodobně veškeré smlouvy uzavřené na základě plné moci by měly neplatně sjednané doložky o volbě práva. S ohledem na tyto skutečnosti tato argumentace nemůže obstát.

III(8) Doložka o volbě práva pro určitou smlouvu se standardně vztahuje na veškerá ujednání dané smlouvy

129. Dovolání má být dále přípustné ohledně otázky: „*Jestliže ustanovení smlouvy o volbě práva stanoví, že cizím právem se řídí „smlouva a veškeré mimosmluvní povinnosti, které z této smlouvy plynou nebo které s ní souvisí“*, vztahuje se volba práva i na ručitelský závazek za dluhy vyplývající z takové smlouvy?“ I ohledně této otázky je však Dovolání Dlužníka nepřipustné: jedná se o otázku skutkovou.
130. Jak již bylo vícekrát zopakováno, pokud soud zjišťuje obsah smlouvy (byť za pomoci výkladových metod), jedná se o zjištění skutková. Tato zjištění tedy dovoláním napadat nelze.
131. Každopádně pak jsou i tato zjištění soudů správná. Ručitelský závazek byl obsažen ve Smlouvě o úvěru ze dne 9. září 2014; čl. 40 této smlouvy pak stanovil, že „*smlouva a veškeré mimosmluvní povinnosti, které z této smlouvy plynou nebo které s ní souvisí*“ se řídí anglickým právem⁵². Dlužník k tomuto argumentuje, že ručitelský závazek není mimosmluvní povinností. To je sice pravda, ale vzhledem k tomu, že byl ručitelský závazek sjednán v té stejné smlouvě, jedná se stále o „smlouvu“. Řečeno jinak, pokud čl. 40 určité smlouvy stanoví, že se celá smlouva řídí určitým právem a tato

⁵¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. prosince 2005, sp. zn. 33 Odo 295/2004.

⁵² Dlužník v Dovolání Dlužníka nesprávně uvádí právo státu New York, to se však použila na Smlouvu o vydání dluhopisů.

smlouva obsahuje i ručitelský závazek, pak se pochopitelně i ručitelský závazek řídí zvoleným právem. Argumentace Dlužníka je tedy opět zcestná.

III(9) Soud postupoval správně, když spojil řízení o určení pravosti a výše přihlášené pohledávky s řízením o Odpůrčí žalobě

132. Dále Dlužník uvádí, že jeho dovolání má být přípustné ohledně otázky: „*Lze spojit řízení pravosti a výši přihlášené pohledávky s řízením o odpůrčí žalobě insolvenčního správce?*“. Nicméně i ohledně této otázky je Dovolání Dlužníka nepřipustné, protože touto právní otázkou se již Nejvyšší soud zabýval a Odvolací soud i KS o ní rozhodli v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího soudu. V Rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 31. března 2014, sp. zn. KSBR 40 INS 6055/2009, 40 ICm 118/2010, 29 ICdo 13/2012, totiž Nejvyšší soud uvedl: „*V případě, že přihlášený věřitel podá žalobu na určení práva na uspokojení pohledávky ze zajištění a insolvenční správce podá v rámci téhož řízení (§ 97 odst. 1 o. s. ř.) odpůrčí žalobu, insolvenční soud zásadně obě žaloby v tomto řízení projedná a rozhodne o nich; o tom, že by tu nebyly podmínky pro spojení věcí (§ 97 odst. 2 o. s. ř.) nemá Nejvyšší soud žádné pochybnosti. Naopak, kdyby oba incidenční spory v rámci insolvenčního řízení byly zahájeny „samostatně“, byly by dány předpoklady pro jejich spojení (§ 112 odst. 1 o. s. ř.).*“ Blíže je nedůvodnost této námitky rozvedena v odst. 49 Druhého rozsudku KS.

III(10) Vyloučení zástupce účastníka řízení nemohlo mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci

133. Poslední otázka, kterou Správce předestírá, zní: „*Může být důvodem pro vyloučení zástupce účastníka řízení to, jakým způsobem zástupce účastníka řízení „vede obhajobu“?*“ Dovolání ohledně této otázky je nepřipustné i nedůvodné.

Dovolání ohledně této otázky je nepřipustné, jelikož Napadený rozsudek na této otázce nezávisí

Napadený rozsudek na této otázce nezávisí, protože (i) soud nerozhodl o vyloučení právního zástupce Dlužníka z řízení, ale dospěl k tomu, že jeho účast v řízení zanikla dle ustanovení § 32 odst. 2 o.s.ř., (ii) soud z vedení obhajoby právního zástupce Dlužníka pouze shledal, že zájmy Mgr. Kuhna jsou v rozporu se zájmy Dlužníka, což mu ze zákona brání Dlužníka zastupovat.⁵³

Dovolání ohledně této otázky je nedůvodné

To, že zastupování Dlužníka v tomto řízení jiným advokátem stejné advokátní kanceláře nikterak neporušilo právo Dlužníka na spravedlivý proces. U obdobně komplexních sporů je běžné, že na ní pracuje celý tým advokátní kanceláře, byť formálně s ohledem na příslušná ustanovení o.s.ř. vystupuje jako jediný zástupce účastníka pouze jeden advokát. Tudíž i v projednávané věci nebylo evidentně obtížné, aby před soudem zastupoval Dlužníka po vyloučení jeho původního zástupce jiný advokát této advokátní kanceláře.

Navíc otázku, zda výše uvedeným postupem KS nebylo porušeno právo Dlužníka na spravedlivý proces, již posuzoval Ústavní soud a konstatoval, že tím nedošlo k porušení práva na spravedlivý proces.⁵⁴

⁵³ Viz blíže odst. 18 Druhého rozsudku KS, odst. 38 Prvního rozsudku VS a odst. 20.4 První rozsudku KS

⁵⁴ Viz body 16 – 18 Usnesení Ústavního soudu - senátu ze dne 19. 3.2019, sp. zn. III. ÚS 4246/18 - 1

IV. Závěr

134. Z uvedených důvodů by měl Nejvyšší soud Dovolání Správce i Dovolání Dlužníka odmítnout pro nepřípustnost, případně zamítnout pro nedůvodnost.

New World Resources N.V.

JUDr. Ivo Janda Ph.D., advokát
na základě plné moci

NWR Holdings B.V.

Mgr. David Ilczyszyn, advokát
na základě plné moci